

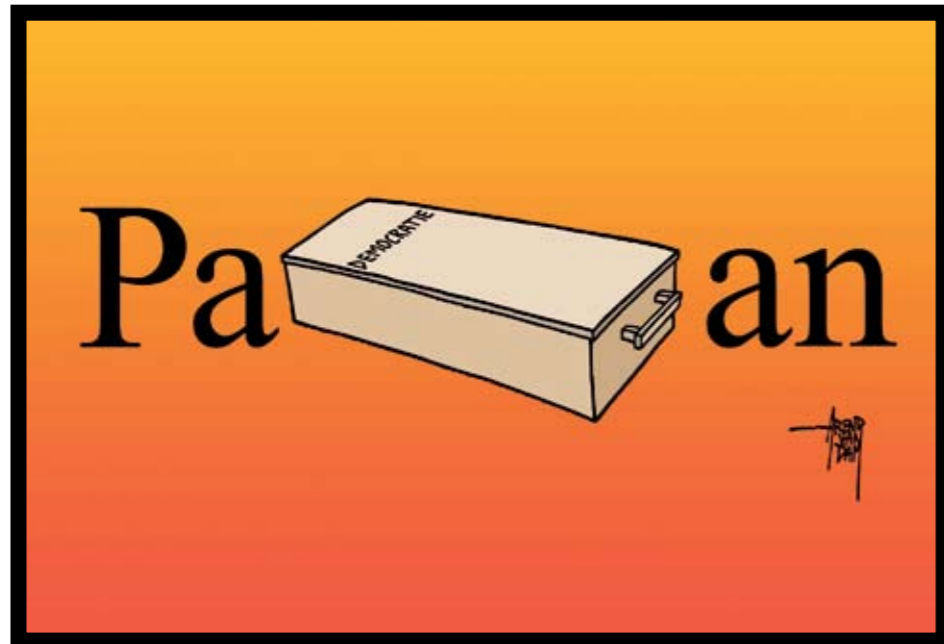
A photograph of two light-colored pigs standing in a green field. They are facing each other and touching their snouts. The pig on the right has a yellow ear tag. The background is a misty, overcast day.

“Onze kansen liggen in kwaliteit, niet in kwantiteit”

Het dorp, het weiland en de dierenflat

Pussycat

Poetinland

NOTEER DEZE DATUM:

SPE LEN

SP. DAG 2008
18 MEI - WALIBI - BIDDINGHUIZEN

COLOFON

UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)

verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of

€ 24,00 per jaar (acceptgiro).

Losse nummers € 1,75.

SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Ronald Kennedy,

Suzanne van de Kerk, Karen Veldkamp,

Rob Voss, Dineke de Zwaan

VORMGEVING

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs,

Ashraff Tashta

ILLUSTRATIES

Gideon Borman, Arend van Dam,

Wim Steenhagen, Peter Welleman

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55

F (010) 243 55 66

E sp@sp.nl

I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 40

F (010) 243 55 67

E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 35

F (010) 243 55 65

E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN VORM

Belangstellenden voor de Tribune op cd

kunnen contact opnemen met de

SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Michiel Wijnbergh/Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

Popmuziek

12

Met Mississippi, Smile en Georgie scoorde de Nederlandse formatie Pussycat wereldhits in de jaren zeventig. Zangeres Toni Willé kijkt graag terug op die tijd, toen Nederlandse popmuziek heel populair was in het buitenland. "Tegenwoordig is het platform voor Nederlandse artiesten om zich te profileren veel te klein."

Reïntegratie

16

In Amsterdam kunnen mensen met een bijstandsuitkering ontheven worden van sollicitatieplicht. Maar vreemd genoeg niet van de plicht om deel te nemen aan reïntegratietrajecten. Met name chronisch zieken komen daardoor niet zelden in grote problemen. "De wetgever heeft aan één groep mensen nooit gedacht."

Landbouw

20

Allebei hebben ze het beste voor met mens, dier en milieu, maar tegelijkertijd staan ze lijnrecht tegenover elkaar: de voor- en tegenstanders van kippen- en varkensflats. In het Limburgse Grubbenvorst botsen initiatiefnemers en politici op een groeiende groep omwonenden, politici, agrariërs en artsen.

EN VERDER...

- 6 Doorbraak: Nieuwe regeling voor asbestslachtoffers
- 23 Rusland: "Poetin blijft een oude KGB-baas"
- 26 LinksVoor: Sara Moraga keert binnenkort terug naar Chili
- 27 Strike-Bikes: Fietsen maken tegen ontslag
- 28 Fotoreportage: Zonder stroom

4 Prikbord 5 Uitgelicht 8 Nieuws 25 Gespot 30 Theo 31

Vertrouwde concepten

Hebben U2, de BMW 5-serie en de Tribune iets gemeen? Nee, zult u zeggen. Toch zijn er overeenkomsten. Alledrie zijn het vertrouwde concepten die al tientallen jaren meegaan. Alledrie gingen ze met hun tijd mee en vernieuwden ze zich. U2 begon in 1978 als punkband met positivisme als leidraad. Er volgden muzikale vrijages met blues, country en zelfs ambient en techno. Trad de band aanvankelijk op in spijkerbroeken en mouwloze T-shirtjes; later werden het onder meer stoere cowboypakken en fonkelende glitterkostuums. Terwijl het publiek juichte bij de gedaanteverwisselingen van de band, bleef de muziek herkenbaar en eerlijk. En werd U2 rockband nummer één. De BMW 5-serie ontwikkelde zich ook; om de zeven, acht jaar kwam er een nieuw model. Daarbij was de laatste vernieuwing uit 2003 nogal opvallend. De messcherpe lijnen en de opvallende vin op het dak verrastten menig BMW-fan, maar het design trok wel een heel nieuw koperspubliek aan. Tegelijkertijd bleef het oude concept van de grote, snelle en betrouwbare kilometervreter overeind. En nu heeft u de Tribune in nieuwe stijl in handen. De Amsterdamse designbureaus Thonik en BENG ontwierpen de nieuwe layout speciaal voor de Tribune. Zelf vinden we 'm prachtig. We zijn ervan overtuigd dat we de lezers nog beter, duidelijker en aangener kunnen informeren over actuele en relevante ontwikkelingen uit binnen- en buitenland, van binnen en buiten de partij, landelijk en lokaal. Want net als bij U2 en BMW blijft ons concept hetzelfde: we blijven het partijblad van de SP. Maar dan met een frisse nieuwe look. Kijkt u zelf maar.

NAMENS DE REDACTIE

Rob Janssen

Vorstelijk salaris

Gezien in het nieuws: een vijfde van de directeurs van woningbouwcorporaties verdient fors meer dan premier Balkenende. Een vorstelijk salaris want anders lopen de heren en dames weg naar het bedrijfsleven! Ze zouden er niet eens wennen want ze hoeven er nu niet veel tijd en energie in te steken. Kijk maar even mee: 36 uur per week aanwezig zijn; 40 vrije dagen; riant declaratiemogelijkheden; geen enkele werkdruk; geen enkele zorg of de salarissen wel betaald kunnen worden; geen enkele zorg over de steeds hogere kosten zoals energie-, huur- en autokosten; et cetera, et cetera. Kortom: De Efteling vergeleken bij het huidige ondernemersklimaat in Nederland. Houden jullie in de gaten dat de ondernemers de enige mensen zijn in Nederland die de nek uitsteken en dus het geld verdienen! Terwijl onder anderen deze directeurs de overhead vormen van de B.V. Nederland. Schande!

Peter Wolff, Papendrecht

Appel

Met de redactionele bijdrage van Daniël de Jongh in de Tribune van december ben ik het totaal oneens. Ik bewonder de moeder die haar zontje een ingezonden briefje met verontschuldiging liet schrijven in een treinkrantje, wegens het opsteken van zijn middelvinger tijdens de scholierendemonstratie. Dat is opvoeding. Het lijkt zo aardig, die bagatellisering, maar is het niet. Vrijheid van meningsuiting is ook gebonden aan beschavingsgedrag. Je kan niet alles zeggen en doen. Er bestaat ook innerlijke beschaving en die moet worden aangeleerd. En dit is juist nu zo belangrijk omdat wij in een anarchie leven, waar de politieke kleine criminaliteit (Lubbers) niet meer wil bekeuren. Ook wil de politie het fietsen zonder licht niet bekeuren, hoewel er een wet is dat je behoorlijk licht voor en achter op de fiets moet hebben. Politici zijn er als de kippen bij om voor de televisie te verklaren dat ook ander licht of geen licht mogelijk is. Populair stemmetjesgedrag, maar de anarchie grijpt om zich heen. Het gedoogbeleid heeft ons veel ellende gebracht. En wat te denken van allochtone jongeren die uit een andere cultuur komen. Ze krijgen een totaal verkeerd voorbeeld en dit bevordert de integratie niet.

Mevr. F. Sloot, Leiden

'Ophokplicht'

Roerend eens met het artikel in de Tribune van december over 'ophokplicht' en de kennelijke onmacht van dit en de vorige kabinetten om het onderwijs in ons land weer op een acceptabel niveau te krijgen. Ik zou bijna zeggen vooroorlogs niveau. Veranderen omwille van de verandering heeft niets met verbetering te maken. Eén ding dat de scholierstaking niet aan het licht heeft kunnen brengen, is de toestand thuis bij de scholieren. Ouders denken dat hun puberkinderen liegen, als ze vertellen dat ze weliswaar wiskundeles krijgen, maar er geen bal van begrijpen omdat de Oost-Europese docente nauwelijks Nederlands spreekt. Of dat ze een uur lang briefjes in plastic mapjes moesten stoppen omdat er geen docent beschikbaar was, enzovoorts. Tot de ouders erachter komen dat het kind de waarheid sprak. Dan voel je je als ouder toch heel rot en beschaamd omdat je je kind niet geloofde en misschien zelfs hebt gestraft.

Truus Luyken, Amsterdam

Puzzel

Leveren jullie de volgende keer een vergrootglas bij de puzzel? De lettertjes en het diagram van de decemberpuzzel waren wel érg klein...

Wietske Tinga, Groningen

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Woordvoerders

De vele voortreffelijke SP-woordvoerders in de Tweede Kamer kunnen, veel beter dan welke intensieve krantenlezer (zoals ondergetekende) ook, voorzien in de linkse informatie-lacune. Ik stel daarom voor dat ieder van deze woordvoerders één tot drie maal per jaar het woord mag en moet voeren in de Tribune, met een review van de belangrijkste politieke gebeurtenissen op hun gebied. Maximaal één pagina, coherent en overzichtelijk, zodat mensen het gemakkelijker kunnen onthouden. Dan zal ik de Tribune met aanzienlijk meer plezier én effect lezen.

I.H.J. Ponsioen, Utrecht

Democratisch tekort

Het unieke van Geert Wilders is dat hij zichzelf een buitengewoon inzicht toedicht, omtrent 'Hét Kwaad' dat ons allen(!) bedreigt. Jammer genoeg ontgaat het hem dat zijn gevecht daartegen fictief is. Tegen een geloof is nu eenmaal niet te vechten. Letterlijk noch figuurlijk. Objectief gesproken legt zijn (schijn-)gevecht daardoor geen enkel gewicht in de schaal, alle media-aandacht en consternatie in de moslimwereld ten spijt. Daarentegen duidt het wel op groothedswaan, omdat het nooit iets toe of af zal doen aan de positie van de islam als wereldgodsdienst. Daarnaast behoort deze tot het werelderfgoed, gelijk joden- en christendom. Het belang van het behoud daarvan staat – in zijn algemeenheid gesproken – gelukkig buiten kijf. Behalve in het Haagsche circuit, zoals Wilders bewijst. Het positieve daarvan is dat daardoor het 'democratisch tekort' niet langer verdoezeld kan worden.

Wouter ter Heide, Zwolle

Bomen en broeikas effect

Als lid van de Bomenbond Rijnland ben ik tegen het kappen van bomen als deze nog goed gezond zijn en geen gevaar vormen. Ook ben ik voor het aanplanten van nieuwe bomen, maar niet omdat dit een oplossing zou zijn om het broeikas effect terug te dringen (Tribune december 2007). Bomen zijn klimaatneutraal: alleen een groeiende boom neemt het broeikasgas CO₂ op, dat hij nodig heeft voor de vorming van hout. Na de dood van de boom komt de CO₂ weer terug in de atmosfeer doordat het natuurlijke proces van omzetting van hout in CO₂ dan plaatsvindt. Overigens steun ik natuurlijk de acties van Milieudefensie en Friends of the Earth tegen ontbossing.

J.W. van Leenhoff, Leiden

Uitputtend

Werkdagen van soms wel meer dan veertien uur, zeven dagen per week, zonder rustdag en onderbetaald: met de werkomstandigheden van de Chinese fabrieksarbeider is het doorgaans droevig gesteld. Maar er is een lichtpuntje: op 1 januari trad in China de nieuwe Arbeidscontractwet in werking, die het onder meer moeilijker maakt om arbeiders te ontslaan. De Amerikaanse en Europese Kamers van Koophandel toonden zich overigens niet bepaald enthousiast over de nieuwe wet. Dit vanwege mogelijke kostenstijgingen...

Foto: LAIF/Hollandse Hoogte

Doorbraak voor slachtoffers asbest

Jarenlang voerde het Comité Asbestslachtoffers onderhandelingen én actie. Nu ligt er een belangrijk resultaat voor asbestslachtoffers die te maken hebben met de ziekte mesotheliom (long- en buikvlieskanker). “Een doorbraak, waar we tien jaar voor gevochten hebben”, zegt Bob Ruers, advocaat van het Comité.

Twente, 2000: Bob Ruers (links) zet weg af

Het was in de zomer van 2000, dat Bob Ruers met plastic lint een landweg in het Twentse Goor symbolisch afzette. ‘Verboden Toegang Asbest’, stond op het knalgele plastic te lezen. Wat was er aan de hand? Heel wat wegen in en rondom de Overijsselse plaats waren – letterlijk – geplaveid met asbest. Asbestfabriek Eternit, die tijdens haar hoogtijdagen werk bood aan 800 mensen, had jarenlang gratis asbestafval uitgedeeld. Het spul bleek namelijk bijzonder geschikt voor het verharderen van wegen, paden en erven. Uit de hele regio kwamen mensen er aanhangers mee vol laden. Maar toen vele jaren later de eerste gevallen van kanker aan het licht kwamen, drong de ernst van de zaak door tot de bevolking. Menigeen noemde het gebied rondom Goor ‘een rampgebied’. De gemeente kwam echter nauwelijks in beweging en ook de Rijksoverheid reageerde op z'n zachtst gezegd traag.

“Wij hebben toen bedreigd met een proces tegen de staat”, vertelt Bob Ruers, advocaat van het in 1995 met steun van de SP opgerichte Comité Asbestslachtoffers. “Ze wisten dus dat het voor ons menens was.”

Een aantal maanden voor Ruers' symbolische wegblokkade was de ‘Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers’ (de

zogenaaamde TAS-regeling) al van kracht geworden. Deze regeling was bedoeld als een voorschot op de immateriële schade (smartengeld) van het slachtoffer. Ruers: “Maar dat gold dus alleen voor mesotheliom-slachtoffers die in een arbeidsrelatie aan asbest waren blootgesteld. Alle andere slachtoffers van mesotheliom vielen buiten de tegemoetkomingsregeling.

“Slachtoffers die blootgesteld waren aan asbest in het milieu stonden met lege handen”

Dan moet je denken aan particulieren, consumenten en ook zelfstandigen die ziek waren geworden door het gebruik van asbesthoudende materialen. Hetzelfde geldt voor slachtoffers die blootgesteld waren aan asbest in het milieu. Inderdaad: de slachtoffers uit Goor stonden met lege handen. En ook in Harderwijk, waar paden en erven waren verhard met asbestcement, hadden slachtoffers het nakijken.” Het Comité Asbestslachtoffers oordeelde dat alle slachtoffers van mesotheliom recht hebben op een voorschot van de overheid; niet alleen diegenen die ziek zijn

geworden door het gebruik van asbest op hun werk. Daarom onderhandelden Ruers en Comité-voorzitter Tinka de Bruin jarenlang met het ministerie van VROM om ook voor de ‘vergeten’ groep een regeling van de grond te krijgen. Met succes, want uiteindelijk besloot VROM zich garant te stellen voor het voorschot van die ‘tweede categorie’ slachtoffers. Vorige maand was het zover: de regeling Tegemoetkoming Niet-loondienstgerelateerde Slachtoffers van Mesotheliom trad in werking.

“De gemiddelde overlevingsduur is slechts elf maanden. Daarom is het voorschot zo belangrijk”

Ruers spreekt van een grote doorbraak. “We zijn zeer ingenomen met deze nieuwe regeling. In feite is bereikt wat het Comité Asbestslachtoffers tien jaar geleden al bepleitte: het instellen van een asbestfonds door de overheid, bij wijze van vangnet.” Dankzij de nieuwe regeling kan ieder mesotheliomslachtoffer tegenover de Rijksoverheid aanspraak maken op een vergoeding van 17.055 euro. Ruers vindt overigens dat het goede nieuws niet enkel op te vatten is als een gunst van de overheid. “Ik heb altijd gezegd, dat de staat óók boter op het hoofd heeft.

Men heeft altijd van de gevaren van asbest geweten, maar nooit voldoende maatregelen genomen. De tegemoetkomingsregeling is dus zeker ook een plicht van de overheid. Het gaat om erkenning en genoegdoening voor de slachtoffers. De gemiddelde overlevingsduur van mesotheliom-slachtoffers na de diagnose is slechts elf maanden. Daarom is het voorschot zo belangrijk.” Ondanks het feit dat een belangrijke doelstelling van het Comité Asbestslachtoffers is gerealiseerd, is er nog veel werk aan de winkel. Ruers: “Natuurlijk blijft voor elk slachtoffer de mogelijkheid bestaan om de volledige schadevergoeding te eisen van de aansprakelijke tegenpartij. Vaak is dat de oude werkgever. Ook hier hebben we het nodige bereikt, onder andere door het voeren van proefprocessen. Helaas zijn die nog hard nodig, want heel wat werkgevers ontkennen nog steeds iedere aansprakelijkheid.”

Voor meer informatie, advies en ondersteuning kunt u terecht bij het Comité Asbestslachtoffers: (0229) 265 137 of WWW.COMITEASBESTSLACHTOFFERS.NL

Tekst Rob Janssen Foto archief SP

Van wie is de ruimte?

Foto Goverde Roos

Er zijn mensen en landen die een deel van de maan en zelfs Mars hebben geclaimd. Om ‘de rechten’ op de Noordpool wordt inmiddels ook gevochten. Nu door de opwarming van de aarde grote delen van dat gebied explorabel worden, kan het erg lucratief zijn om er vroeg bij te zijn. Rusland heeft – om de claim te onderstrepen – al ergens een vlag op de oceaanbodem geplant. Toch wil ik het niet over deze vormen van ruimte hebben, maar over de ruimte die ons direct omringt.

Steeds meer mensen is de verrommeling van ons landschap een doorn in het oog. De stenen uitbreidingen, de grijze schimmel; de letterlijk overal opduikende industrieterreinen en kassen; de al maar toenemende bebouwing op zogenaamde ‘zichtlocaties’ langs snelwegen; de nieuwe varkensfabrieken en megastallen. Het verschil tussen de aanblik van stad en platteland verdwijnt steeds meer. In bepaalde opzichten zou dat goed kunnen zijn. Bijvoorbeeld wanneer het voorzieningenniveau in de kleine kernen verhoogd zou worden. Goed zou het ook zijn wanneer burgers, boeren en buitenlui meer van elkaars leven en werk zouden weten. Niemand kan ook iets hebben tegen meer groen in de steden. Maar dat gebeurt allemaal niet. Wat wel gebeurt, is dat door gebrek aan regie ons land qua aanblik steeds meer op onze zuiderbuur is gaan lijken.

Toen zo’n twintig jaar geleden het fenomeen ‘stiltegebied’ werd geïntroduceerd, dacht ik aanvankelijk dat het om een grap van Freek de Jonge ging. Maar nee, het was bloedserieus. En dus kwam ik tijdens een wandeling midden in een bos een bordje met ‘stiltegebied’ tegen. Zover zijn we dus al gevorderd dat stilte een schaars goed is geworden, net zo schaars als een niet bebouwde horizon.

Een land als Nederland, klein en druk, kan niet zonder planologie. Centraal gemaakte afspraken en regie zijn onontbeerlijk om onze ruimte op de goede manier, ten behoeve van allen te benutten. Onder invloed van het neoliberale denken en de grenzeloze eerbied voor projectontwikkelaars met land in hun bezit, hebben achtereenvolgende kabinetten nagelaten in te grijpen.

De machteloze en vaak arme gemeenten hadden en hebben het nakijken. Zij hebben noodgedwongen rekening te houden met hun gemeentekas, kijken hoe de kaarten erbij liggen en besluiten om de wensen van de ‘ontwikkelaars’ te honoreren. Elke afstemming met de omliggende regio ontbreekt, laat staan dat er van landelijke coördinatie sprake is. Willen we de verrommeling stoppen, dan moet er meer centrale regie komen en is een grondpolitiek, gebaseerd op de gedachte dat de ruimte van ons allemaal is, onvermijdelijk.

Jan Marijnissen

Gelukkig nieuwjaar

We hopen uiteraard dat u een goede jaarwisseling heeft gehad. Aan de oliebollen zal het niet gelegen hebben. Volgens de jaarlijkse AD-test zijn deze er in kwaliteit op vooruitgegaan. Eind 2006 viel nog tweederde van de geteste bollen in de categorie 'vetspuitertjes, visbollen en rotzooi'. Eind 2007 was 'slechts' de helft goed voor de prullenbak. Het AD trof vooral goedwillende klunge-laaars die 'alleen maar tevreden klanten' hebben. Zelfs wanneer de bol naar gebakken haring smaakt. Ernstiger is dat tien procent van de bollenbakkers de Voedsel- en Warenwet overtreedt, door niet op tijd olie te verversen. Daardoor kunnen zich kankerverwekkende stoffen vormen.

foto Flickr.com

Klokkenluiders

Ad Bos, die een ongekennde bouwfraude aan het licht bracht, woonde tot voor kort berooid in een camper. Militair Fred Spijkers, die ontdekte dat bepaalde typen landmijnen ondeugdelijk waren, werd als 'politiek crimineel' bestempeld. Klokkenluiders krijgen maar al te vaak stank voor dank. SP-Kamerlid Ronald van Raak heeft daarom opgeroepen tot een steunfonds. Daarvoor heeft hij een Kamermeerderheid gekregen, maar PvdA-minister Ter Horst weigert vooralsnog het voorstel uit te voeren. "Daarmee schoffert ze de

Kamer en miskent ze de problemen waarmee klokkenluiders te maken krijgen", aldus Van Raak. Hij vindt dat die een belangrijke maatschappelijke rol vervullen; maar wie nu zijn burgerplicht wil vervullen, wordt afgeschrikt door de manier waarop mensen als Ad Bos worden behandeld. Van Raak geeft echter niet op: "Dat fonds komt er, met of zonder Ter Horst."

Naaktfoto's

"Heb jij de pikante vakantiefoto's van... al gezien?" Met de duizelingwekkende opkomst van digitale technieken worden privé(!)foto's steeds vaker algemeen bezit van iedereen met een internetaansluiting. Dat is niet alleen schending van

Cool vs Cruel

De naam is Bont...

Zo'n 86 procent van de bevolking is tegen het dragen van bont. Toch vinden BN'ers als hockeyster Fatima Moreira de Melo, supersecretaresse Sylvia Tóth en Sesamstraat-icoon Aart Staartjes het nog steeds normaal om met een echte bontjas over straat te gaan. SP-Kamerlid Krista van Velzen niet. Zij streeft al jaren naar een einde aan de bontindustrie. Dat goede voornemen is door bezoekers van de site van Bont voor Dieren beloond. Van Velzen is uitgeroepen tot Coole Bontgenoot van het jaar. Hockeyster Fatima Moreira krijgt juist de titel Dom Bontje, omdat ze zich graag in dierenhuiden kleedt.

Foto Archief SP

iemands privacy maar in het geval van een bekende tv-presentatrice ook heling, vindt SP'er Arda Gerkens. Minister Hirsch Ballin is dat met haar eens en daarom kan het vertonen van gestolen naaktfoto's voortaan worden bestraft. Gerkens: "Het lukraak publiceren van bijvoorbeeld bij (computer)inbraak gestolen intieme foto's, vakantievideo's en dagboeken wordt hiermee bemoeilijkt."

Boerenverstand

Met cijfers kan je leuk gooche-len. Dat weet ook minister Verburg (Landbouw). Haar voorganger Veerman streefde naar 10 procent biologische landbouw in 2011; Verburg heeft

meermaals beweerd dat zijn ambities ook de hare zijn. In haar langetermijnvisie belooft ze 5 procent groei per jaar. Kat in het bakkie dus? SP-Kamerlid Krista van Velzen gebruikt haar boerenverstand: "Verburg praat over 5 procent van de 2,5 procent biologische landbouw die we nu hebben, niet 5 procent van de landbouw." Dan kom je uit op nog geen 2,9% in 2011. Daarnaast heeft Verburg overigens ook nog besloten om de komende drie jaar 10 miljoen euro te bezuinigen op biologische landbouw.

Veronica komt naar je toe?

Liever niet, vinden de Zwollenaren. De gemeente wil aan de Schuttevaerkade het voormalige 'piratenschip' van Veronica omtoveren tot discoboot. Maar tijdens een informatiebijeenkomst op 11 december bleek daar weinig animo voor. Omwonenden vrezen geluidsoverlast en vandalisme. Zelfs het flitsende promofilmje van de exploitant imponeerde niet. De Zwollenaren beschuldigen de man van 'prietpraat', tekende een verslaggeefster van de Stentor op. Zijn bewering dat water een uitstekend isolatiemiddel is tegen geluidsoverlast, lijkt ons inderdaad weinig wetenschappelijk.

Gokken met verslaving

De overheid mag volgens het Europees recht niemand aanzetten tot gokken om de schatkist te vullen. Toch pakt staatsgokhal Holland Casino uit met een speciaal promotie-team, dat een 'gekafte' versie van een ochtendkrant uitdeelt. Het kan nog gekker. De Nationale PostcodeLoterij wil deelnemers werven met een 'voordelige' zorgverzekering bij

Agis. De minister van Justitie heeft naar aanleiding van vragen van Jan De Wit beide kansspelaanbieders op de vingers getikt. De SP ziet liever een reclameverbod voor Holland Casino. Ondertussen voert de afdeling in Vlaardingen actie tegen de komst van een gokhal die wordt aangeprezen als *leisure center* met vijf bioscoopzalen, een grand café en 'n sportschool. SP-raads-lid Alke van Marsbergen: "Als verblind door deze mooie verpakking halen de voorstanders al klappend het paard van Troje onze stad binnen." In Nederland zijn naar schatting zeker 80.000 gokverslaafden.

TU's weigeren Iraniërs

De Technische Universiteiten in Nederland weigeren voortaan Iraanse studenten en medewerkers toe te laten. Dit omdat de IND garanties wil dat zij niet in aanraking komen met nucleaire kennis. Volgens SP-Kamerleden Harry van Bommel en Renske Leijten wordt nu "met een kanon op een mug geschoten." Leijten: "Je kunt studenten toch niet verbieden bouwkunde te studeren omdat er aan dezelfde universiteit met nucleaire kennis wordt gewerkt?" Van Bommel: "Onze TU's verzorgen geen practica 'Hoe maak ik een kernbom?'" De maatregel geldt overigens niet voor studenten uit andere landen in het Midden-Oosten. De SP-Kamerleden hebben bezwaar aangetekend bij de ministers van Buitenlandse Zaken en Onderwijs.

Plaatjesdraaiers op premiërsalaris

Naast omroepbazen mogen ook dj's bij de publieken niet meer verdienen dan de premier,

vindt de Kamer naar aanleiding van een SP-motie. Dat betekent dat plaatjesdraaiers en presentatoren niet meer dan 171.000 euro per jaar mogen beuren. Althans niet op kosten van de belastingbetaler. Minister en voormalig columnist Ronald Plasterk was aanvanke-lijk vanwege 'marktomstandigheden' tegen deze 'loonmatiging' van door belastingbetalers opgebrachte megasalarissen. Bij de VARA kraait er geen haan naar dat 'presentator 4' jaarlijks 333.325 euro opstrijkt. Wie zou dat trouwens zijn? Paul? Matthijs? Jeroen? Weblog Geenstijl.nl speculeert naar aanleiding van het bericht alvast vrolijk over transfers in medialand: Paul de Leeuw naar RTL Boulevard, Jack van Gelder naar Discovery, Yvon Jaspers naar Family7. Jaap Jongbloed naar CNN, Caroline Tensen naar TelSell. En Johan Cruyff? Die wordt Chef Analyse Marathonschaatsen bij SBS, zo voorspelt Geen Stijl.

Schaatsen, wa's da'?

Volkskrantverslaggever Rolf Bos waarschuwt in een kleurrijk artikel: 'De jeugd weet niet meer wat natuurijs is.' Op het Naardermeer ziet hij alleen 50-plussers over het ijs glijden. De jeugd zit niet alleen te veel achter de Wii en Xbox, maar krijgt van Moeder Natuur ook simpelweg te weinig tijd om te leren schaatsen. Aan het Spookgat, 'langs rietkragen waar soms de witte staartjes van wegsnellende reeën te zien waren', halen de oudere schaatsters herinneringen op aan jaren 'toen er, zo staat het tenminste in hun geheugen gegrift, elke winter minstens vier weken geschaatst kon worden.' Een kil cijfer: tijdens de laatste Elfstedentocht was de gemiddelde leeftijd van de deelnemers al 47. De tijd dat

Smart Food?

Studeren voor een Happy Meal

Frisdrank- en snoepautomaten in de gang, een snackbar naast het schoolplein – het valt niet mee om scholieren het belang van gezonde maaltijden bij te brengen als er overal snacks verkrijgbaar zijn. Nog lastiger wordt het, als grootschalige sponsoring het onderwijs binnensluipt. In Nederland kennen we de 'Dubbel30 Energy Tour'. In opdracht van minister Rouvoet maken Ali B en Paul Rosenmöller scholieren wijs dat ze net zoveel Marsrepen kunnen eten als ze willen; als ze maar voldoende bewegen. Sponsor: Mars (Masterfoods)... In de VS maken ze het nog bonter. Ergens in Florida ontvangen basis-schoulerlingen hun rapport in een hoesje van McDonalds. De hamburgerketen sponsort

het drukken van de cijferlijsten én plaatst een advertentie op het hoesje: wie goede cijfers haalt en het rapport laat zien bij de plaatselijke McDonaldsvestiging, krijgt gratis een Happy Meal. Gepast puberaal commentaar op beide acties: "Vet stom!"

foto Flickr.com

men boer wilde worden óf schaatser lijkt dus inderdaad vervolgen.

Dope dokter

Arts Eufemiano Fuentes wordt genoemd als spil in een groot dopingschandaal, waarbij ook topsporters als wielrenners Jan Ullrich en Ivan Basso betrokken zouden zijn. De Spanjaard zelf ziet zich echter als een miskend genie, zo laat hij weten in het Duitse blad Stern. "Misschien ontvang ik over twintig jaar nog de Nobelprijs. Misschien wordt er wel een standbeeld voor me opgericht." Wat dopingarts Fuentes gebruikt weten we niet, maar doe ons ook zo'n pilletje... Of toch maar niet? "Misschien

word ik wel vermoord", aldus de arts, die tevens bekend zwaar depressief te zijn geweest vanwege de hele situatie.

Gratis schoolboeken tegen de regels?

Volgend schooljaar (2008/2009) wil de regering eindelijk 'gratis' schoolboeken invoeren. De scholen krijgen hiervoor een vergoeding van 309 euro per leerling. Maar helaas, het plan blijkt tegen de Europese regels omdat de boeken gezamenlijk worden ingekocht. Zulke grote aankopen van boven de 200 duizend euro moeten Europees worden aanbesteed. De VO-raad noemt dit 'nauwelijks

haalbaar' vanwege de ingewikkelde regelgeving.

Regels zijn er om...

De Tweede Kamer heeft vorig jaar vastgelegd dat er geen fusies mogen komen waaruit woningcorporaties ontstaan die meer dan 10.000 woningen beheren. Ymere en Woonmaatschappij hebben er in totaal 80 duizend, dus zou je denken dat die niet kunnen samensmelten. Maar PvdA-minister Vogelaar ziet dat anders en heeft haar akkoord gegeven aan een megafusie tussen deze twee corporaties. In de regels staat dat er een uitzondering gemaakt kan worden wanneer er sprake is van aantoonbare maatschap-

pelijke meerwaarde. Volgens SP-Kamerlid Paulus Jansen is daar geen sprake van: "De gemeente Almere, die in het werkgebied van de corporatie ligt, ziet geen meerwaarde en heeft de minister dan ook een negatief advies gegeven." De SP-fractie vreest dat de fusie leidt tot eenzelfde situatie als bij megafusies in onderwijs, thuiszorg en welzijn; waar instellingen zich nadien "vooral nog druk lijken te maken over hun eigen bedrijfsvoering en de belangen van hun klanten vergeten."

SCP: zeur niet zo

Gelukkig ziet u het helemaal verkeerd. Het gaat hartstikke goed met Nederland, maar u bent gewoon 'n volk van

fatalistische doemdenkers. Dat is althans de mening van Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Kijk liever naar het optimisme van de Amerikanen, zegt hij in een interview met Trouw, "Daar kunnen we nog wat van leren." Want: "Doemdenken maakt mensen fatalistisch en ontevreden." De schuld legt het SCP deels bij de media. "Journalisten gingen massaal de wijken in om het gekanker bij de friettent op te tekenen." Dat het goed gaat met de arbeidsparticipatie en in de ouderenzorg gaat er ook maar niet in, moppert Schnabel. "Het zit in het hoofd van mensen dat oud en arm bij elkaar hoort." Maar wat pikken sommige media eruit? "Dat veel bewoners nooit buiten komen. Terwijl dat niet zo gek is als je negentig bent en vrij zwak." Heeft het SCP niet eerder dit jaar een onderzoek uitgebracht waaruit juist bleek dat 82% van de bevolking tevreden was?

Werkezels

Het personeel werkt hard, maar de zorg schiet door krappe budgetten tekort. Dat blijkt uit een onderzoek van de Volkskrant naar de mening over verpleeghuizen. 'Werkezels' zijn het, die 'loodzwaar werk' doen – zo luidt de consensus over verpleegkundigen van de 2.300 ingekomen reacties. Toch heeft 60 procent persoonlijk misstanden geconstateerd, als verplichte beddagen, slechte hygiëne en eten dat onaangezoerd wordt weggehaald. Uit een onderzoek van de SP naar de gehandicaptenzorg komt een soortgelijk beeld naar voren: personeelstekorten, hoge werkdruk en een groeiend gevoel van onmacht bij de 'werkezels'. "Het eten wordt nog net niet aangegooit," klinkt een reactie bij het Meldpunt Gehandicaptenzorg. "De bewoners worden soms al

vanaf 16.00 uur in de pyjama gehesen." Hoe zou het SCP dat nou weer uitleggen?

Broodje aap

We kunnen niet altijd alles geloven wat in de krant staat. In de Telegraaf lezen we dat gorilla Bokito helemaal 'door het lint is gegaan' bij een recent weerzien met de vrouw die hij in mei heeft toegetakeld na z'n beruchte ontsnapping. In het AD reageert Diergaarde-directeur Ton Dorresteyn verbijsterd op de 'onthulling' van de krant van wakker Nederland. "Bokito heeft haar niet eens gezien en is al helemaal niet door het lint gegaan." Ook de familie van het slachtoffer ontkent dat de gorilla en de vrouw oogcontact hebben gehad. Het lijkt erop dat de bekendste zilverrug van Nederland slachtoffer is geworden van laster. Dorresteyn noemt het Telegraaf-artikel in ieder geval "een regelrechtbroodje-aapverhaal".

Foto Flickr.com

Patatje oorlog

Lunchen op de kazerne kost binnenkort tot 35 procent meer. Waarom moeten de soldaten zoveel extra neerleggen voor een broodje bal? Het ministerie van Defensie wil er de missie in Uruzgan mee bekostigen. Harry van Bommel vindt dat maar moeilijk te verteren: "Ze laten nu via een lunchbelasting de militairen opdragen voor de Uruzgan-missie, dit is ronduit beschamend." De cateraar van Defensie, Pareto, moet deze

stijging doorvoeren van het ministerie. "De missie in Uruzgan is duidelijk een maatje te groot voor de Nederlandse krijgsmacht. Moeten soldaten straks nog zelf gaan betalen voor vervoer en kleding?" Bij de militaire vakbond AFMP stromen de klachten binnen sinds de prijsstijging is aangekondigd – middels een briefje op de dienbladen.

Kruistocht...

De EO wil promiscue tieners 40 dagen celibatair laten leven, er is een podcast-priester, Antoine Bodar wil de dagsluiting nieuw leven inblazen en in Utrecht is op 1 januari de tweede hoogleraar 'missiologie' van Nederland benoemd. Het klinkt als een moderne kruistocht en blijkt onderdeel van een bewust gekozen strategie. Zoals de Volkskrant het schrijft: 'De katholieke en protestantse kerken gaan op missie in eigen land.' Ze willen namelijk voorkomen dat de islam de dominante godsdienst in Nederland wordt. Een Utrechtse hulpbisschop: "Christenen en moslims zijn elkaars concurrenten. Wij zijn op zoek naar nieuwe evangelisatie en wegen om over Jezus te spreken. Protestanten en katholieken, we moeten beiden weer missionaris willen worden."

Robin Hood of gewoon een dief?

Op 18 december is Jacob Zuma gekozen als voorzitter van het ANC, op 28 december werd hij aangeklaagd op verdenking van corruptie, fraude en belastingontduiking. Dat is een ernstige hobbel in de weg naar het presidentschap, dat in Zuid-Afrika vrijwel zeker naar de ANC-voorzitter gaat. Zuma's

Politie actie

Petje af voor politie

De politiebonden hebben het laatste bod van minister Ter Horst geweigerd. Terecht, meent de SP. Want met deze nieuwe CAO gaan de politiemensen er nauwelijks op vooruit, terwijl hun salaris al jaren vrijwel stilstaat. SP-Kamerlid Ronald van Raak: "Als een hoofdagent, met twintig jaar ervaring, 1.700 euro netto overhoudt na verrekening van overuren en nachtdiensten, dan is het tijd om in actie te komen." Die actie begint ludiek. SP-afdelingen gaan bij hun politiebureaus langs om de agenten te trakteren op een symbolische attentie. In Helmond zijn de dames en heren van de politie getrakteerd op lolly's - als alternatieve wapenstok.

foto SP-Helmond

bondgenoten, de ANC-jeugdliga en vakbond Cosatu spreken van een "politiek gedreven campagne" van president en oud-voorzitter Thabo Mbeki. De machtsstrijd tussen de neoliberale snob Mbeki en de controversiële maar charismatische vakbondsmen Zuma lijkt in ieder geval in volle hevigheid losgebarsten. Zuma heeft trouwens de kerst doorgebracht nabij zijn geboortedorp, waar hij aan honderden kinderen cadeautjes heeft uitgedeeld.

Heibel rond Heesters

Komt hij nou wel of komt hij nou niet? Op 16 februari staat in

Amersfoort een optreden gepland van Johan Heesters. Het optreden van de 104-jarige operettezanger is omstreden. De geboren Amersfoorter woont al meer dan zeventig jaar in Duitsland, waar 'Jopie' ongekend populair is. Tot zijn fans van het eerste uur behoorde Adolf Hitler; en in 1941 bracht Heesters een bezoek aan het concentratiekamp Dachau. Nederlandse overlevenden van de holocaust en nabestaanden vinden zijn komst pijnlijk en onwenselijk. Dat hij mag optreden beschouwen ze als eerherstel voor de zanger, die zij verwijten zich nooit onomwonden van het nazi-regime gedistantieerd te hebben. Volgens Gerard van Vliet, organisator van het

concert, klopt dat niet: "Heesters heeft wel zestig keer zijn excuses aangeboden." Bij de kaartverkoop was onder anderen Celine van der Hoek aanwezig om te protesteren. De 87-jarige Auschwitz-overlevende geeft nog altijd gastlessen op scholen, over de gevaren van racisme, fascisme en antisemitisme. De Amersfoortse SP-afdeling vergezelde haar en bood haar een bos rozen aan: "Omdat we de pijn en het verdriet die dit concert naar boven brengen bij haar en haar lotgenoten betreffen." De afdeling verzocht Van Vliet om Heesters voor te stellen voorafgaand aan het concert een bezoek te brengen aan Kamp Amersfoort. "Geen gek idee", aldus Van Vliet. Maar inmiddels staat het optreden op losse schroeven: op nieuwjaarsdag kwam Heesters ten val en brak twee ribben. Of hij in februari voldoende hersteld zal zijn om op te treden, is onbekend.

Meldcodekinder mishandeling

Huiselijk geweld en kindermishandeling vinden doorgaans achter gesloten deuren plaats. Doordat professionals vaak niet weten hoe ze op signalen moeten reageren, komt het daar meestal ook niet achter vandaan. Als het aan SP-Kamerlid Krista van Velzen ligt, komt daar verandering in. De Kamer heeft ingestemd met haar motie voor een meldcode die voorschrijft hoe professionals moeten handelen wanneer zij vermoeden dat er sprake is van huiselijk geweld. Dit stappenplan moet voorkomen dat diverse instanties langs elkaar werken. Van Velzen: "Kinderen kunnen blijvende schade oplopen, ook als ze getuige zijn van ouders die geweld tegen elkaar gebruiken. Als je snel ingrijpt, kan grote schade voorkomen worden."

Nieuw Kamerlid

Jong talent

Farshad Bashir, die in januari wordt beëdigd als SP-Tweede Kamerlid, is het jongste Kamerlid ooit in Nederland. Daarmee treedt hij in de voetsporen van VVD-coryfee Hans Wiegel, die op zijn 26e in de Kamer kwam, en PvdA-staatssecretaris Sharon Dijksma, die werd beëdigd toen ze 23 was. In zijn woonplaats Leeuwarden was hij tot voor kort het jongste gemeenteraadslid. De 19-jarige Bashir stond bij de Kamerverkiezingen van vorig

jaar als regiokandidaat op de lijst, maar viel toen nèt buiten de boot. Hij neemt nu het stokje over van Rosita van Gijlswijk, die in december is gekozen tot penningmeester van de SP, een functie die niet te combineren valt met het Kamerlidmaatschap. Hoewel Van Gijlswijk de Kamerdebatten zal missen, draagt ze haar zetel met een gerust hart over aan haar opvolger: "Omdat ik jarenlang bij het scholings-team heb gewerkt, ken ik Farshad al sinds hij actief werd bij de SP. Intelligente jongen, echt een jongen van de wereld. Hij heeft natuurlijk ook al de nodige levenservaring, is op zijn negende met zijn ouders en broertjes uit Afghanistan gevlucht. Ik heb alle vertrouwen in hem."

Foto Suzanne van de Kerk

Toni Willé:

Sommige muziek raakt nooit gedateerd

Ze is het gezicht én de stem van een van Nederlands succesvolste bands ooit: Pussycat. In de jaren zeventig goed voor miljoenenverkopen en optredens over de hele wereld. Hun hit Mississippi stond ook de afgelopen maand weer in de de Top 2000 en is een evergreen op seventies- en eightiesparty's. Toni Willé (54): "De politiek moet muziek ook als exportproduct kunnen zien."

"Ken jij Mouth & MacNeal nog? Die hadden in de jaren zeventig grote hits als *How do you do* en *Hello-A*. De zanger van dat duo, Willem Duyn, zei ooit eens: 'Als je in Duitsland een grote hit hebt gehad, kun je daar je hele leven op teren.' Dat klopt wel, denk ik. Ik me wil me zeker niet beklagen over aandacht in Nederland, want ook hier treed ik op. Maar ik heb toch de indruk dat ze je in Duitsland meer blijven waarderen. Er is daar een enorm grote *golden oldies-scene*, waarin ik al 15 jaar met ontzettend veel plezier werk. Smokie, Middle of the Road, Harpo, Suzie Quatro, Dave Dee; we treden in Duitsland regelmatig voor volle arena's op. Ontzettend leuk werk is dat. Afgelopen zomer heb ik bijvoorbeeld heel veel in Oost-Duitsland getoerd. Wát een dankbaar publiek heb je daar. Het inhaaleffect is er nog heel groot, want in de DDR-tijd mochten ze daar geen West-Europese muziek luisteren. Stonden er drie optredens achter elkaar ineens hevig geëmotioneerde mensen tegenover me. De tranen

liepen over hun wangen, zo ontroerd waren ze."

En wat deed jij toen?

"Die mensen maar eventjes vasthouden, hè. Ik begrijp ze wel. De muziek roept herinneringen op aan tijden dat ze er niet naar mochten luisteren, maar het stiekem toch deden. En ineens staat die artiest voor hun neus op het podium. Dat is heel raar voor die mensen. Voor mij trouwens ook wel."

Maar muziek uit de jaren zeventig en tachtig is ook in Nederland ontzettend in. Overal zijn seventies- en eighties-avonden. Er zijn radiozenders die alleen nog maar muziek uit die periode draaien. Hoe komt dat?

"Kijk, er zijn veel muziekstijlen die gemaakt worden door jongere mensen en die jongeren ook aanspreken, da's logisch. Maar ik denk dat er voor de mensen van mijn generatie gewoon te weinig nieuw materiaal is. De muziek die ik draaide toen ik jong was, draai ik

nu nog steeds. Sommige muziek raakt nooit gedateerd. Ik denk dat het dat is. Er is in de jaren zeventig – en in mindere mate in de jaren tachtig – ontzettend veel goeds uitgekomen en dat is heel duurzaam gebleken. Die seventies- en eighties-revival is daar het bewijs van."

Of kunnen ze het tegenwoordig gewoon niet meer: originele liedjes maken met kop en staart, melodie, refrein, couplet? Gewoon omdat alles al zo vaak gedaan is?

"Ja, dat denk ik dus ook weleens. Er zijn al zoveel mooie liedjes geschreven; hoe verzin je nog iets moois? Maar dan komt er toch weer iets waarvan je denkt: wow, het kan dus nog wél! *Hurt* van Christina Aguilera vind ik bijvoorbeeld echt een prachtig liedje. Daniel Rae Costello, een zanger en songwriter van de Fiji-eilanden met wie ik momenteel een cd maak, kan het ook: liedjes met kop en kont, pakkende melodieën. Dus het kan wel degelijk nog. Kijk, ik heb ook niks tegen de hedendaagse popmuziek; ik vind dat er voor alles plaats moet zijn. Maar de weg naar de top is enorm veranderd. Neem nou dat hele *Idols*-gebeuren. Ik bedoel, hoe lang waren wij met Pussycat bezig voordat we doorbraken? Ik begon toen ik acht jaar was. Met gitaartjes en zo. De doorbraak kwam pas 14 jaar later.

“Wat toen kon, moet nu ook kunnen”

Beroemd worden, daar dachten wij helemaal niet aan! We hebben altijd muziek gemaakt omdat we dat leuk vonden. Tegenwoordig is het: ik wil zo snel mogelijk beroemd worden en veel geld verdienen. Dat is een heel andere insteek.”

Hoe braken jullie dan door?

“In die tijd, ik praat over 1975, stuurde je cassettebandjes naar de platenmaatschappij. Als je mazzel had mocht je een keer auditie doen. We hadden al wel een paar singeltjes gemaakt, maar die waren niks geworden. We hebben daarna zelf nog een paar opnames gemaakt die we onder andere naar platenmaatschappij EMI stuurden. Toen is Tim Griek, de latere producer van André Hazes, naar ons toegekomen om te luisteren. Hij zag wel wat in ons en we mochten bij EMI een paar demo's opnemen. Het grappige was, dat we daar eigenlijk te weinig nummers voor hadden. Toen dachten we: ach, dan doen we Mississippi er ook maar bij – want vreemd genoeg waren we toen nog helemaal niet zo kapot van dat nummer. Maar goed, we kregen een contract voor twee singles. Dat werden Mississippi en Georgie. In eerste instantie deden die niet veel, maar toen werd Mississippi opgepikt door Meta de Vries en Peter Blom van de radio. Een paar maanden later stonden we op nummer 1.”

En toen?

“Ja, toen werd het een gekkenhuis. Ik was toen namelijk nog telefoniste bij DSM en toen ik trouwde dacht ik: zo, nog drie jaar werken en dan kinderen krijgen. Muziek zou wel altijd een hobby blijven. Maar dat liep dus even anders. Om je dat voor te stellen een leuke anekdote. We waren in die tijd gek op Londen en gingen er graag op vakantie. Dan sliepen we in van die piepkleine pensionnetjes, die half onder de grond lagen. Vonden we prima. Het enige wat we hadden was een klein transistorradiootje op de kamer. In de zomer van 1976 hoorden we 's morgens vroeg ineens Mississippi op de Engelse radio. Nou, dát was een raar gevoel! Een dag later kregen we een telefoontje van EMI: we konden

verhuizen naar het Hilton! Komische vakantie was dat.”

Jullie kwamen in heel veel landen op nummer 1 van de hitparade, maar jij bent altijd in Zuid-Limburg blijven wonen. Waarom?

“Ik waardeer mijn wortels. Ik ga heel graag op reis, maar de wortels zijn voor mij een soort veiligheid. Dus ik kom ook weer graag terug. Ja, en voor optredens in Duitsland zit je hier in het zuiden ideaal.”

“Beroemd worden? Daar dachten wij helemaal niet aan!”

Word jij kwaad als mensen over dat spleetje tussen je tanden beginnen?

“Nou, jij zegt het nog netjes. Wat denk je dat ik door de jaren heen allemaal naar m'n kop geslingerd heb gekregen? Bijvoorbeeld: 'Zeg, laat je spleet eens zien.' Op een gegeven moment heb ik er vullingen op laten zetten. En toen was het weer van: 'Zeg, waar is je spleet gebleven?' Dus ja, ik werd het wel een beetje beu. Maar aan de andere kant is het toch ook een soort compliment. Het is toch iets karakteristieks. Maar kwaad? Nee, dat niet.”

Je bent fulltime met muziek bezig. Kun je daar van rondkomen?

“Ja. Omdat ik veel in Duitsland werk. Duitsland betaalt gewoon een stuk beter dan Nederland. Kijk, als groep hebben we zo'n 10 jaar meegedraaid en ik ben nu 31 jaar beroepszangeres. Als het om optredens gaat, staan de Pussycat-hits centraal. Er is wel wat ruimte voor nieuwe dingen, maar de mensen willen toch graag de hits horen. Dat begrijp ik, want dat heb ik zelf ook. Wat mijn solo-cd's betreft vind ik het gewoon hartstikke leuk om te doen. Ik ben niet zo bezig met de vraag of ze goed gaan verkopen. Het gaat me nu meer om het creatieve gedeelte, het bezig zijn met nieuwe dingen. Heerlijk is dat.”

Maar er zijn heel veel Nederlandse artiesten die het niet redden om alleen van de muziek te leven.

“Klopt. Muzikant zijn is een soort stiefkindje in Nederland. Je zit in een apart hoekje en je bent echt vogelvrij. Het wordt echt gezien als een hobby. Ik zei al: ikzelf kan mijn brood met muziek verdienen omdat ik veel in het buitenland werk. Maar als ik het alleen van Nederland zou moeten hebben, dan was ik allang weg geweest. In die zin mag er best wat veranderen en daar zou ik me graag voor willen inzetten. Oké, er zijn wel stichtingen die zich bezighouden met de ondersteuning van Nederlandse muziek, maar wat heb je eraan? Je krijgt geen werk door lid te zijn van zo'n stichting. Je krijgt werk als mensen het leuk vinden om je te zien optreden. Maar dan moeten ze wel weten dat je er bent. Er zijn heel veel leuke bandjes in Nederland, maar die krijgen veel te weinig aandacht.”

De SP-fractie in de Tweede Kamer pleit met de initiatiefnota Oorstrelend en Hartveroverend voor meer 'airplay' voor Nederlandse pop op de publieke radio en tv. Is dat volgens jou dan de oplossing?

“Ik zou dat zeker een goede zaak vinden. Wist je dat dat in Nederland heel anders is dan in andere landen? In Frankrijk bijvoorbeeld zijn publieke zenders verplicht om 60 procent nationaal product te draaien. In Oostenrijk is dat ook zo. Kijk, in onze tijd was Nederlandse popmuziek heel populair in het buitenland. The Cats, George Baker en ook wijzelf. Dat is totaal voorbij. In mijn ogen moet je muziek ook als een exportproduct kunnen zien, maar die gedachte leeft kennelijk niet meer. Terwijl ik zou zeggen: wat toen kon, moet nu ook kunnen.”

Maar vind je dat de politiek zich daarmee moet bemoeien?

“Vind ik wel, ja. Wie zou het anders moeten doen? Platenfirma's? Hoeveel zijn er niet die alle Nederlandse artiesten eruit gegooid hebben en alleen nog maar draaien op het internationale. Muziek is één van de belangrijkste pijlers in het leven van mensen. Hoeveel mensen zoeken steun

“Tegenwoordig is het platform voor Nederlandse artiesten veel te klein.”

in de muziek als ze het moeilijk hebben? Muziek helpt! In Den Haag denkt men: de muziek bedruipt zichzelf wel. Dat is ook lang zo geweest. Vroeger was het ook niet makkelijk, maar toen had je nog programma's als Nederland Muziekland en Toppop waar Nederlandse bands hun single konden presenteren. Maar op het moment is het platform voor artiesten om zich te profileren veel te klein. Ik vind dat er een aantal Nederlandse artiesten zouden moeten zijn – en niet alleen maar die paar als Guus Meeuwis en Marco Borstato, maar ook op een lager niveau – die kunnen zeggen: 'Ik kan van de muziek leven'. Nu zijn dat er veel te weinig.”

Maar als muziek zo belangrijk voor mensen is, hoe kan het dan dat de keus in de doorsnee platenzaak zo klein en oppervlakkig geworden is? Naast de 'mainstream' ligt er bijna niks meer in de rekken, behalve computergames en bergen dvd's.

“Dat is het sneeuwbaaleffect. Als platenfirma's te weinig investeren in nieuwe producten, heeft dat ook effect op platenzaken. Toen wij bij EMI zaten, hoorde ik op een gegeven moment dat de productie van de nieuwe elpee van Vitesse ongeveer 200.000 gulden kostte (met voorman Herman van Boeijen

“De politiek mag zich best met muziek bemoeien.”

scoorde die band begin jaren tachtig grote hits als Rosalyn en Good Lookin' –red.). Ter vergelijking: onze plaat kostte in die tijd ongeveer 70.000 gulden. De platenmaatschappij zei: 'Met de winst die we op de plaat van Pussycat maken, bekostigen we Vitesse.' Vonden wij logisch: ze verdienen aan het ene product en investeren vervolgens in het andere. Nu ligt dat kennelijk heel anders. Als je bedenkt hoeveel Nederlandse artiesten de laatste jaren eruit gemierd zijn terwijl

ze kwalitatief vaak heel goede dingen deden, dan krijg ik de indruk dat de platenfirma's liever op safe spelen en steunen op wat ze uit het buitenland aangeleverd krijgen. Daar hoeven ze namelijk geen of weinig moeite voor te doen. Tegelijkertijd zie je dat mensen steeds meer gaan downloaden. Waarom? Omdat cd's te duur zijn. Het kan véél goedkoper. Dankzij de techniek kan je tegenwoordig een heel leuke cd maken voor veel minder geld dan vroeger. Maar dan moet je wel een podium hebben om dat product naar buiten te brengen. En dan is de cirkel rond. Want als het eindresultaat is dat je je eigen cd alleen maar thuis draait, omdat niemand weet dat je plaat überhaupt bestaat, tja, dan wordt het moeilijk.”

Tekst Rob Janssen Foto's Suzanne van de Kerk

De vergeten cliënten

Chronisch zieken en de reïntegratieplicht

Het streven om uitkeringsgerechtigden uit een isolement te halen en te ondersteunen in het vinden van een baan klinkt mooi. Maar wat als iemand met een bijstandsuitkering chronisch ziek is? Dan schiet het beleid tekort en dreigt willekeur van ambtenaren de overhand te krijgen, zo blijkt in Amsterdam. "Die mensen worden óveral de dupe van."

Als de omstandigheden daar aanleiding toe geven, kunnen mensen met een bijstandsuitkering in Amsterdam tijdelijk of permanent worden ontheven van de sollicitatieplicht. Maar niet van de verplichting om deel te nemen aan een zogeheten reïntegratie- of sociaal activeringsproject. "Ook als de keuringsarts en de psycholoog beiden van mening zijn dat een cliënt niet kan werken of reïntegreren, worden mensen tot maatschappelijke reïntegratie verplicht door DWI (Dienst Werk en Inkomen, vroeger Gemeentelijke Sociale Dienst -red.)", vertelt sociaal advocaat Marc van Hoof. "Ik maak de gevolgen daarvan in mijn praktijk met grote regelmaat mee." Daarbij gaat het met name om mensen die lichamelijk of geestelijk overduidelijk geen perspectief hebben op spoedig herstel en doodsbang zijn dat ze het niet meer zullen redden. "Dagelijks zie ik dat mensen die zijn vrijgesteld van de sollicitatieplicht wel verplicht worden

de reïntegratie, op straffe van een sanctie", aldus Van Hoof. "Dat komt door de werkvoorschriften die de ambtenaren van DWI in Amsterdam krijgen: in principe wordt niemand vrijgesteld van maatschappelijke reïntegratie. Het is een verplichting. De werkvoorschriften geven de ambtenaren geen houvast om iemand vrij te stellen. De wet biedt die mogelijkheid wél, maar dat wordt consequent genegeerd. Dit leidt in sommige gevallen tot ernstig psychisch lijden. Daar heeft men geen flauw benul van. Iemand heeft bijvoorbeeld een fobie om in een groep te verkeren. Dan zegt de dienstdoend ambtenaar: 'Maar dan is het toch goed om nu eens aan groepsactiviteiten deel te nemen?' Ik heb dit verhaal letterlijk gehoord. Het is hetzelfde als wanneer je tegen iemand die een dwarslaesie heeft, zou zeggen: 'Maar het is toch goed als je gaat lopen.' Hij kán het niet! Een ambtenaar mag niet op de stoel van een arts gaan zitten. Ze weten werkelijk niet wat voor schade ze daarmee aanrich-

ten. Als ambtenaren een advies krijgen van een deskundige, moeten ze dat opvolgen."

"Wanneer iemand niet komt opdagen om verplicht te zwemmen, riskeert hij een sanctie die zijn bestaanszekerheid aantast"

Voorlichter Bartho Boer van DWI betwist dat adviezen van keuringsartsen over mensen die definitief zijn afgekeurd structureel door klantmanagers van DWI worden genegeerd. "Bovendien wordt periodiek gezien of keuringsadviezen nog actueel zijn", laat hij weten. "Als er twijfel bestaat over hun actuele waarde, wordt opnieuw aan deskundigen advies gevraagd. Hierbij wordt tegenwoordig nog beter gelet op mogelijkheden om een traject te starten met de betrokkene. Als deze mogelijkheid bestaat, wordt iemand niet meer volledig vrijgesteld van de reïntegratieverplichtingen", aldus de DWI-woordvoerder. Natuurlijk: als een keuringsarts of arbeidsdeskundige bevestigt dat iemand best kan reïntegreren, is er weinig aan de hand. Het probleem is echter dat andersoortige adviezen van deskundigen niet hoeven te worden opgevolgd.

Advocaat Van Hoof: “Verplicht koffie drinken of boetsen om sociaal geactiveerd te worden; wat is daar de meerwaarde van? Ik vind het persoonlijk een aantasting van een individu, voor diegene die volledig arbeidsongeschikt is. Wanneer iemand niet komt opdagen om verplicht te zwemmen, riskeert hij een sanctie en wordt daarmee regelrecht in zijn bestaanszekerheid aangetast. Dan schiet je natuurlijk volledig je doel voorbij. Voor je het weet heb je te maken met schuldenproblematiek.”

Neem Henk de Wit, bij wie in 1987 hiv werd geconstateerd. Hij gebruikt zware medicijnen en is vrijgesteld van de sollicitatieplicht. Voorlopig is aanvaard dat hij nooit meer zal kunnen werken, aangezien zowel de keuringsarts als zijn huisarts eind 2006 hebben vastgesteld dat hij er slecht aan toe is. Toch moest hij in 2007 tweemaal opnieuw herkeurd worden. In ambtelijk jargon heet dat: ‘Juist waar de kans op integratie het kleinst is, moet deze kans maximaal benut worden.’

Vanwege dit beleid moest afgelopen jaar de stofkam opnieuw door het volledige bestand van 17.722 Amsterdamse klanten van DWI die een tijdelijke of permanente ontheffing van de sollicitatieplicht hebben, of tijdelijk niet te hoeven werken aan hun reïntegratie. De Wit miste een oproep van DWI: brief en afspraak kruisten elkaar. Onmiddellijk werd zijn uitkering stopgezet. De Wit, toch al nerveus vanwege zijn slechte gezondheid en schamele financiën, kwam prompt onder de gordelroos te zitten. Nadat zijn vaste lasten zijn afgeschreven, houdt hij 250 euro per maand over om van te leven. Maar nu kon hij zelfs zijn huur en energierekeningen niet meer betalen. Zijn buddy Bob Schouten begeleidde hem naar DWI. Schouten: “Daarop begon de welwillende DWI-medewerker over de mogelijkheid om deel te nemen aan een schuldhulptraject. Voorwaarde was wel dat Henk dan iets zou moeten gaan doen aan reïntegratie. Ik vroeg: ‘Betekent dit nou dat alleen gezonde mensen kunnen deelnemen aan een schuldhulptraject? Dat iemand dus niet in aanmerking kan komen voor een schuldhulptraject

als hij niet aan de reïntegratie-activiteiten kan deelnemen omdat hij doodziek is?’ De ambtenaar zou erachteraan gaan, maar kon niets beloven. Er werden formulieren voor medische herkeuring opgestuurd naar Henk. Maar die herkeuring is pure fictie, volstrekt nutteloos! Voor een bezoek aan de internist zit Henk weken in de stress. Wat denken ze? Dat hij na vier herkeuringen geneest van hiv? Nou ja, als dat zou kunnen: doe dan maar zes herkeuringen! Maar goed, ik heb hem desondanks aangemoedigd om de schuldhulp wel aan te vragen. Want straks is er misschien wéér plotseling een probleem met zijn uitkering en met alle instanties.”

“Een man kwam huilend als een kind onder mijn tafel gekropen; ‘Ik ben niet stout!’ snikte hij”

Van Hoof: “Ik kreeg vanochtend stukken binnen van iemand met ernstige psychiatrische klachten. DWI acht hem in staat om 32 uur per week te werken. Terwijl de arbeidsdeskundige en psycholoog die door DWI zijn geraadpleegd, als onderdeel van de toetsing, hebben gemeld dat deze persoon geen enkel soort werk zou

kunnen verrichten met deze psychiatrische klachten. Zo’n advies wordt niet teruggekoppeld naar een arts, maar naar de ambtenaar. Die daarop heeft vastgesteld dat de cliënt via een behandeling van geestelijke gezondheidszorginstelling Mentrum moet reïntegreren! Officieel mag een medische behandeling pas opgelegd worden na advies van een arts en dat is hier niet gebeurd. Maar wanneer deze cliënt nu de behandeling stopt, zou hem dat per direct zijn uitkering kunnen kosten.”

Van Hoof heeft legio voorbeelden van de ernst van de gevolgen die een herkeuringsooproep voor psychiatrisch patiënten kan hebben. “Een man kwam huilend als een kind onder mijn tafel gekropen; ‘Ik ben niet stout!’ snikte hij. Die man was doodsbang, omdat hij een oproep had gekregen. Dat brengt dit beleid ook met zich mee. Ik werd vijf keer per week door hem gebeld. Pas anderhalf jaar later kreeg hij een vrijstelling”, aldus Van Hoof. “Wat mij opvalt is dat ik sinds de invoering van de WWB (Wet Werk en Bijstand, 2004 – red.) meerdere psychiaters, psychologen en huisartsen heb gesproken, die allemaal zeggen dat deze gang van zaken de gezondheid van hun patiënten schaadt. Een huisarts zei zelfs: ‘Ik ben nu een kwart van mijn werktijd

bezig met patiënten en de DWI’. Vóór de invoering van de WWB hoorde ik zulke verhalen nooit.” “Chronisch zieken worden niet gehoord. Wij kunnen ons niet laten zien of gaan staken. Zelf actie voeren is moeilijk, omdat ik ziek ben en snel moe”, zegt een vrouw die aan MS lijdt in een artikel van MUG Magazine. “Ik probeer te overleven en voor mijn kinderen te zorgen. Ik heb veel last van vermoeidheid en van mijn benen. Ik moet overdag slapen en heb thuishulp. Toch sta ik verplicht bij het Centrum voor Werk en Inkomen ingeschreven. De sociale dienst blijft me in trajecten plaatsen. Als het niet voor werk is, dan is het voor sociale activering. Terwijl ik iedere dag moet afwachten hoe ik me voel.” De ontwikkeling van MS, een aandoening van het centraal zenuwstelsel, verschilt per patiënt. Sommige mensen zijn na vijf jaar geheel op hulp van anderen aangewezen. Andere kunnen na twintig jaar nog zonder rolstoel. Vanwege de variabele aard van de ziekte is een herkeuring verdedigbaar (per definitie wordt een ontheffing van de sollicitatieplicht voor één tot maximaal drie jaar toegekend). Maar hoe kan iemand die erkend ernstig ziek is, geacht worden gehoor te geven aan sociale activering? De Amsterdamse SP hield afgelopen jaar onder het motto *De staat van de stad; hoe sociaal is Amsterdam* een enquête over het functioneren van DWI. Een van de conclusies daaruit luidt: ‘Een aparte instantie voor mensen die wegens arbeidsongeschiktheid in de bijstand zitten, zou veel onbegrip, frustratie en angst kunnen voorkomen.’

“Ik voel me tegengewerkt in mijn wil om te gaan werken”

Emmy van Breukelen is een van de mensen die snakken naar een bijzondere regeling. Hoewel ze altijd zelfstandig en internationaal werkte als freelance-journalist, kon ze de kosten van een arbeidsongeschiktheidsverzekering niet opbrengen – een probleem waarmee veel kleine zelfstandigen kampen. In mei 2006 werd bij haar borstkanker geconstateerd. Chemokuren volgden, ze had geen energie

meer om te werken. Er zat niets anders op: tijdens haar behandeling moest ze een beroep doen op de bijstand. Maandenlang was ze ziek, ze zat zonder eigen woning en zonder geld. Van Breukelen: “Gesprek na gesprek volgde. Begin september 2006 werd de aanvraag formeel. Toen duurde het nog tot in oktober 2006 voordat ik uiteindelijk het echte intakegesprek had. Pas eind december kreeg ik te horen dat ik de uitkering kreeg, met terugwerkende kracht tot juni 2006, de maand waarin ik geopereerd ben.” Na alle chemokuren kreeg ze haar eerste ziekenhuiscontrole om te bekijken of de behandeling aangeslagen was. “Ik vreesde natuurlijk dat mijn laatste uurtje geslagen had.” Maar het pakte vooralsnog gelukkig goed uit. Sindsdien wil ze niets liever dan de draad weer oppakken en gaan werken. Al beschikt ze nu, naar haar gevoel, over een kwart van de energie die ze vroeger had. In principe kan freelance werken in zo’n situatie een goede optie zijn, omdat freelancers deels zelf hun werktijden kunnen bepalen. Schrijfster en journaliste Karin Spaink is een voorbeeld van iemand die op die manier uit de WAO kon stappen. Zij lijdt aan MS. Vanuit de gedachte ‘als ik mijn tijd zelf kan indelen, kom ik al een heel eind’, begon ze een schrijfbedrijf. Van uitkeringsinstantie UWV kreeg ze de garantie dat ze terug kon vallen in de oude WAO-regeling, mocht het misgaan. Maar zit iemand in de bijstand, dan is het een ander verhaal. Van Breukelen: “Ik had bijvoorbeeld opgegeven dat ik in verband met werk een week langer dan de vakantieperiode naar het buitenland zou gaan. Daarop werd ik meteen 250 euro gekort én mijn inkomsten werden verrekend. Zodoende kan ik deze maand de huur niet eens betalen. Waarom is er verdomme niets geregeld voor kleine zelfstandigen die ziek worden en als freelancer weer aan de slag proberen te komen? Ik voel me tegengewerkt in mijn wil om te gaan werken. Ik ben toch echt geen stilzitter, maar reïntegratie, een baan van negen tot vijf; dat past helemaal niet bij mij.”

Het mag een nobel maatschappelijk streven zijn van DWI om uitkeringsgerechtigden uit hun isolement te helpen

en ze te ondersteunen in het vinden van een baan – maar slechts drie procent van degenen die in de periode 2004-2006 in Amsterdam een reïntegratietraject volgden, vond daadwerkelijk een baan. Tegen die achtergrond is het een gerechtvaardigde vraag hoe reëel de kans om werk te vinden voor ernstig zieke mensen eigenlijk is. Waarom worden ze direct financieel gestraft wanneer ze vanwege hun schommelende toestand niet kunnen deelnemen aan sociale activering of vrijwilligerswerk? En hoe kan het dat ze geen gebruik kunnen maken van een schuldhulpverleningstraject wanneer ze niet in staat zijn om aan een activeringstraject deel te nemen? Dit terwijl er de nodige gevallen bekend zijn, waarin het plotseling stopzetten van een uitkering bij ernstig zieke DWI-clënten levensbedreigend kan zijn. Als er geen inkomsten meer zijn, kan het gas bijvoorbeeld worden afgesloten – waardoor ze in de kou komen te zitten. Ze kunnen zonder voedsel komen te zitten, zonder medicijnen en zonder telefoon. Een aantal moet onder die omstandigheden dan ook nog voor een gezin zorgen. Marc van Hoof: “De wetgever heeft aan één groep nooit gedacht: de mensen die in de bijstand zitten en chronisch ziek zijn. Die mensen worden óveral de dupe van. Het verplichten tot vrijwilligerswerk en sociale activeringstrajecten is geen doel op zich, maar is door de wetgever bedoeld als een tussenstap naar werk. Maar als mensen volgens keuringsartsen of psychiaters niet kunnen werken, waarom zou je dan die tussenstap doen?”

Tekst Dineke de Zwaan
Illustraties Gideon Borman / Immitz

Het dorp, het weiland en de dierenflat

“Voor wie doén we het nou eigenlijk allemaal?”

De Nederlandse landbouw staat voor een cruciaal kruispunt. Gaan we nóg massaler produceren of kiezen we voor kleinschaliger vormen van landbouw? Varkens- en kippenflats stuiten op toenemende protesten vanuit de bevolking. Maar ook de initiatiefnemers van de megabedrijven laten zich niet onbetuigd.

“Daar word ik echt verdrietig van.” Marcel Kuijpers, van vleeskuikenbedrijf Kuijpers Kip, schrok zich suf toen hij het affiche van de actiegroep Behoud de Parel zag. Op de poster staan twee schommelende kinderen afgebeeld met een gasmasker op. Dat krijg je, als straks het zogeheten Nieuw Gemengd Bedrijf in het Limburgse plaatsje Grubbenvorst gevestigd wordt, luidt de boodschap. Kuijpers Kip is een van de bedrijven die de locatie wel zien zitten, maar het verzet vanuit de lokale bevolking is groot. “Ik heb daar alle begrip voor en ik ben bereid om met iedereen erover te praten”, zegt Marcel Kuijpers. “Maar door spelende kinderen af te beelden met gasmaskers worden bedrijven meteen in het verdachtenbankje geplaatst. Met onliners angst zaaien is erg gemakkelijk. Jammer dat het zo moet.”

De plannen rondom het Nieuw Gemengd Bedrijf houden de gemeederen in Grubbenvorst al maandenlang

bezig. Een grootschalige veehouderij, met 1,3 miljoen kippen en 35.000 varkens verdeeld over twee verdiepingen, zou er moeten komen. “En dat is nog lang niet alles”, vertelt André Vollenberg, zelf biologisch tuinder en woordvoerder van de lokale actiegroep Behoud de Parel. “Denk alleen al eens aan het transport van 60.000 ton veevoer per jaar. Dat zijn heel wat vrachtwagens. Ons dorp kan dat er gewoon niet bij hebben.” Een blik op de plankaarten van de regio ten noordwesten van Venlo leert dat het 4.800 inwoners tellende Grubbenvorst – bijgenaamd de parel aan de Maas – zowat wordt ingesloten door grote, veelal agro-industriële projecten. ‘Om de hoek’ liggen onder meer glastuinbouwgebied Californië, een grote zandafgraving en de veiling Zuid-Oost Nederland. Daar komen sowieso bij: het enorme complex van de Floriade (de wereldduinbouwtenoonstelling die in 2012 plaatsvindt) en de ontwikkelingen rondom Greenport Venlo, dat aangewezen is als het tweede tuinbouwgebied van Nederland. Bovendien

is er sprake van een fikse uitbreiding van genoemde veiling. Plus het Nieuw Gemengd Bedrijf natuurlijk. “We worden compleet ingemetseld”, zegt Vollenberg.

“Dat was gewoon niet de bedoeling”

In Nederland liggen momenteel een stuk of zestig plannen voor megastallen van intensieve veehouderijen. De meeste daarvan zijn voorzien in Overijssel, Limburg en Noord-Brabant. Achterliggende gedachte is dat de noodlijdende Nederlandse landbouwsector geen overlevingskans op de wereldmarkt heeft als er niet grootschaliger – en dus goedkoper – geproduceerd wordt. Om te kunnen concurreren zouden megabedrijven bittere noodzaak zijn. Maar waarom de varkens- en kippenflats dan niet op industrieterreinen gevestigd? Het antwoord schuilt in de zogenaamde plattelandsreconstructies. In Limburg, Gelderland, Overijssel, Utrecht en Noord-Brabant hebben de provinciale overheden de laatste jaren reconstructieplannen vastgesteld. Deze plannen voorzien, grofweg, in de verplaatsing van intensieve veehouderijen uit natuurgebieden en geven daarnaast ruimte aan natuurontwikkeling. Om deze bedrijven toch ontwikkelingskansen (lees: uitbreidingsmogelijkheden) te geven, werden de zogenaamde Land-

Thijs Coppus in het plangebied bij Grubbenvorst: “Kleine bedrijven worden weggedrukt”

bouw Ontwikkelingsgebieden aangewezen. In Limburg kwam er eentje bij Grubbenvorst te liggen – gemeente Horst aan de Maas. Maar volgens Thijs Coppus, SP-raadslid in Horst aan de Maas, is het onjuist om de komst van megabedrijven te rechtvaardigen met de plattelandsreconstructie en de ontwikkelingsgebieden. “Het Limburgse reconstructieplan is op zichzelf een goede zaak. Maar wat je in Grubbenvorst ziet, is dat het verkeerd gebruikt wordt. De reconstructie rept met geen woord over de vestiging van agrobedrijven van zo’n enorme omvang, terwijl die er met het Nieuw Gemengd Bedrijf wel dreigen te komen. Dat was gewoon niet de bedoeling”, aldus Coppus. De SP’er spreekt aangaande het plan in Grubbenvorst overigens liever van ‘megabedrijven’ dan van ‘dierenflats’: “Om te beginnen hebben ze ten hoogste twee verdiepingen. Ten tweede, mensen wonen toch ook in flats?” Op 11 december overhandigde Behoud de Parel ruim 2.500 handtekeningen aan de Horster burgemeester. In de gemeenteraad begint sindsdien een

meerderheid te ontstaan tegen de vestiging. Maar ook elders groeit het verzet. In Overijssel is grote beroering ontstaan over het voornemen om twee van de grootste stallen van Nederland in Hellendoorn neer te zetten – 145 meter lang, 90 meter breed en 10 meter hoog, elk voor 19.000 biggen. In Vroomshoop, gemeente Twenterand, zijn soortgelijke plannen bekend. Provinciale Staten van Overijssel spraken zich al uit tegen de komst van zulke hoeveelheden vee. En in Groningen bepleit het provinciebestuur zelfs een verbod op nieuwe, grootschalige veehouderijen. In het zuiden des lands tonen de gedeputeerden Rüpp (Noord-Brabant) en Driessen (Limburg) zich voorsnog fervente voorstanders van de bio-fabrieken. Maar ook daar komt de bevolking in toenemende mate in verzet. In het landelijke gebied van Noord-Oost Brabant is het Landbouw Ontwikkelingsgebied bij de dorpen Haps en Rijkevoort sinds maanden het gesprek van de dag. Vlak voor kerst nog, drongen inwoners van die dorpen aan op een onafhankelijk onderzoek naar de mogelijke gezondheidsrisico’s van het landbouwonwikkelingsgebied.

“We zorgen ook voor verbeteringen en daar is weinig oog voor”

Marcel Kuijpers van Kuijpers Kip toont begrip voor de onrust. “Het NGB is een ambitieus plan, een grote stap. Er komen veel nieuwe dingen op de mensen in Grubbenvorst af en ik snap best dat men daar huiverig voor is. Maar we zorgen ook voor verbeteringen en daar is helaas weinig oog voor. Wij omarmen zonder meer het begrip duurzaamheid; bij het ontwerp van onze plannen was dat zelfs het uitgangspunt. Onze grondstoffen zullen voor een groot deel bestaan uit reststromen uit andere processen en we gaan onze eigen reststromen weer gebruiken om energie op te wekken. Een Bio Energie Centrale koppelt straks alle bedrijven op het terrein aan elkaar. Dat is toch winst? Verder gebruiken we geen fossiele brandstoffen en we reduceren fijnstof tot 90 procent dankzij de modernste luchtwassers. En door de korte lijnen binnen het NGB hoeven vleeskuikens en de mest niet meer getransporteerd te worden. Dit bespaart voor het vleeskuik-

kenbedrijf alleen al 800.000 transportkilometers per jaar.”

Kuijpers Kip bestaat momenteel uit vier bedrijven in Noord-Brabant en volgens Kuijpers nemen de bedrijfsactiviteiten straks per saldo ook nog eens een stuk minder ruimte in beslag. Maar volgens André Vollenberg van Behoud de Parel is het nog maar de vraag of Kuijpers zijn bedrijven in het Brabantse gaat sluiten als het initiatief doorgang zou vinden. “De gemeente Horst aan de Maas heeft natuurlijk niks te vertellen in Noord-Brabant. Als Kuijpers Kip daar gewoon blijft doordraaien, dan zitten we straks gewoon met drie keer zoveel kippen als nu.” Marcel Kuijpers vat die uitspraak van de bio-tuinder op als een aanval op de integriteit van zijn bedrijf: “Dit is niet netjes. Tot nu toe heeft niemand onze integriteit ter discussie gesteld.”

Vollenberg geeft toe dat de plannen van Kuijpers Kip er qua concept en bedrijfsvoering niet slecht uit zien. “Kuijpers doet het op een goede manier en inderdaad: het kán niet efficiënter. Maar ik blijf toch zitten met het thema dierenwelzijn en de controle daarop. Een bio-boer ziet elke dag z'n dieren. Als je 1,3 miljoen kippen en 35.000 varkens hebt, is dat onmogelijk. Zulke hoeveelheden zijn gewoon niet meer Nederlands. Met landbouw heeft dit niets meer te maken; het is pure industrie. Van de landelijke productie in de intensieve veehouderij is nu al 60 à 70 procent voor de export. Mijn vraag is dan: voor wie dóen we het nou

eigenlijk allemaal? Op het geplande terrein zouden al tien grote gezinsbedrijven uit de voeten kunnen.”

“Het is een politieke keuze om mega-bedrijven te ondersteunen en gezinsbedrijven aan hun lot over te laten”

Raadslid Thijs Coppus: “Kleine bedrijven worden weggedrukt door de grote jongens, want het aantal dierrechten is maar beperkt. (Via het zogeheten dierrechtenstelsel is de totale hoeveelheid vee in Nederland aan een maximum gebonden –red.) Kijk, het is een politieke keuze om megabedrijven te steunen en gezinsbedrijven aan hun lot over te laten. Dat gebeurt dan vanuit de gedachte: kleine bedrijven kunnen toch niet overleven. Ik vind dat zó'n onzin! Feit is, dat de overheid ervoor kiést om de bio-industrie te ondersteunen. Terwijl ik zeg: steun de gezinsbedrijven, ga voor fatsoenlijke voedselproductie, goed eten en een eerlijke prijs voor de boeren, stimuleer de biologische landbouw. Daar heb je meer aan dan het blijven trekken aan het dode paard dat bio-industrie heet. Want je dacht toch zeker niet dat Nederland écht kan concurreren met de Oekraïne, Brazilië en China, waar nog zeeën van ruimte voorhanden zijn? In Canada zijn er tuinbouwgebieden ter grootte van de provincie Utrecht. In dat land lachen ze zich kapot om deze Nederlandse pretenties. Dus: investeer in

kwaliteit en niet in kwantiteit. Dáár liggen onze kansen.” Volgens Coppus is het streven naar verdergaande grootschaligheid ook niet solidair met de landbouw in de Derde Wereld. “Nederlandse producten worden tegen dumprijzen afgezet in arme landen, met als gevolg dat de boeren daar letterlijk niks van de grond krijgen. Dat moet je toch niet willen subsidiëren? Nogmaals: het is een politieke keuze. In mijn ogen de verkeerde.”

Thijs Coppus wordt dan ook niet enthousiast van de ambities die landbouwminister Verburg (CDA) voor wat betreft de biologische landbouw aan de dag legt. In haar vorige maand gepresenteerde langetermijnvisie stelt de minister onder meer een bezuiniging van dertig miljoen op de biolandbouw voor. “Raar is dat: er is heel veel vraag naar biologische producten, maar tegelijkertijd hebben bio-boeren het ontzettend moeilijk. Veel van hen hebben de keus: óf terugschakelen naar de traditionele landbouw, óf meteen stoppen. Ondersteun die bedrijven dan”, aldus Coppus.

En dan is er nog de discussie over MRSA, een gevaarlijke bacterie. Uit onderzoek van het Rijk blijkt dat over 2006 14 procent van de MRSA-besmettingen afkomstig is uit de veehouderij. Artsen en specialisten betogen dat met name in geval van grote concentraties varkens het bacteriële risico vergroot wordt, door veelvuldig preventief gebruik van antibiotica op de dieren. De bacterie zou vervolgens van dier op mens en van mens op mens overdraagbaar zijn en met name mensen met een verminderde weerstand zouden extra risico's lopen. MRSA is een zogenaamde 'ziekenhuisbacterie', resistent tegen antibiotica. Dus kreeg de burgemeester van Horst onlangs opnieuw een stapel handtekeningen. Ditmaal van een groot aantal huisartsen, longartsen en internisten uit de regio. André Vollenberg: “En jij vraagt nog waarom wij kinderen met gasmaskers afbeelden?”

Tekst Rob Janssen

Foto's Rob Voss // Hollandse Hoogte

Russische verkiezingen

Poetinland

Met Vladimir Poetin als lijsttrekker won Verenigd Rusland met grote meerderheid de Russische parlementsverkiezingen. President Poetin is populair bij de Russen, maar bij het democratisch gehalte van 'zijn' Rusland zijn vraagtekens te plaatsen. Harry van Bommel: “Poetin is en blijft een oude KGB-baas.”

Moskou stemt Poetin, staat op een levensgroot spandoek recht tegenover de Doema, op een van de drukste pleinen van de hoofdstad. In stemlokalen klinkt vrolijke muziek en worden snuisterijen verkocht, op scholen treden kinderkoren op. Voor jongeren die voor het eerst stemmen liggen hippe presentjes klaar. De boodschap is duidelijk. De Russische parlementsverkiezingen zijn een feest van de democratie, Vladimir Poetin is het feestvarken. Minder vrolijk oogt de aanwezigheid van politieagenten in veel stemlokalen, soms pal achter de stembus. SP-Kamerlid Harry van Bommel, aanwezig als verkiezingswaarnemer namens de OVSE en de Raad van Europa: “Ik heb mensen gesproken die vooral kwamen opdagen vanuit het

idee dat in de gaten wordt gehouden of je wel gaat stemmen, en op wie.” Sommige stemmers maken met hun mobiele telefoon een foto van hun ingevulde stembiljet, klaarblijkelijk om later te kunnen bewijzen dat ze 'goed' gestemd hebben.

Na afloop van de verkiezingen concluderen de Europese waarnemers onomwonden dat er niet gesproken kan worden van eerlijke verkiezingen. De partij van Poetin kreeg alle ruimte in de media terwijl de oppositie werd geweerd; de kiesdrempel was opgetrokken van 5 naar 7 procent om het kleinere partijen moeilijk te maken en het werd oppositiepartijen vrijwel onmogelijk gemaakt om campagne te voeren. Ook moesten nieuwe partijen maar liefst anderhalf miljoen euro betalen om überhaupt mee te mogen

doen. Het resultaat: de 450 zetels in de Doema zijn verdeeld over slechts vier partijen. Verenigd Rusland behaalde, met president Poetin als lijst- en stemmentrekker, maar liefst 61 procent van de stemmen en krijgt 315 zetels. De eveneens Poetingetrouwe partij Rechtvaardig Rusland krijgt 38 zetels. De communistische partij bleek goed voor 57 zetels en de ultranationalistische Liberale Democratische partij van Zjirinovski sleepte er 40 in de wacht.

“Poetin heeft de Russen hun nationale trots teruggegeven”

Hoewel de verkiezingszege van Verenigd Rusland voor een groot deel te danken lijkt aan het lijsttrekkerschap van Poetin, heeft hij zich niet als parlementariër laten beëdigen. Ironisch genoeg geldt dat voor veel van de gekozenen. Van Bommel: “Poetin is en blijft een oude KGB-baas, die oude KGB-methoden toepast. Dat sijpelt door van het hoogste tot het lokale bestuur, waarbij steun aan Verenigd Rusland op milde wijze is afgedwongen. Hij wil alles controleren en beheersen, op alle belangrijke posten zijn Poetingetrouwen benoemd. Gouverneurs bijvoorbeeld, die werden vroeger gekozen maar worden nu door de president benoemd. Die mensen zijn dus afhankelijk van Poetin. Die gouverneurs stonden ook allemaal op de verkiezingslijst van Verenigd Rusland. Er werden grappen gemaakt dat Verenigd Rusland de beste fractie aller tijden zou krijgen. Het was natuurlijk een publiek geheim dat geen van hen daadwerkelijk zitting zou nemen in het parlement. Ze hebben lak aan de kiezers.” Poetin is zelfs geen lid van de partij, van meet af aan was duidelijk dat hij met zijn lijsttrekkerschap op een andere functie mikte. De Russische grondwet sluit een derde termijn als president uit, maar de recente verkiezingszege lijkt een parlementsmeerderheid voor een grondwetswijziging binnen handbereik te brengen. Lukt dat niet, dan zal hij voor het premierschap opteren. De sterke man zit stevig in het zadel.

Het is in Rusland slecht gesteld met de democratische rechten en de mensenrechten. Wie al te openlijk een dissi-

dent geluid laat horen of wantoestanden aan de kaak stelt, kan plots worden opgepakt of op duistere wijze het leven laten. Achter de democratische schijn schuilt een autoritair regime. Toch is het Rusland van Poetin geen traditionele dictatuur met zware, massale repressie. Dat de president grote populariteit geniet staat buiten kijf. Waar is zijn macht en populariteit op gebaseerd? "Poetin heeft de Russen hun nationale trots teruggegeven", zegt van Bommel. "Jeltsins bewind was een en al zwakte en was economisch rampzalig. Onder Poetin groeide de economie en met zijn grote mond tegenover de VS, Europa en de Oekraïne toont hij in de ogen van veel mensen sterk leiderschap."

De president behoort tot de tien rijkste wereldburgers

Onder Poetins voorganger Jeltsin werd de Sovjet-Unie opgeheven. Nadat Jeltsin en de zijnen het neoliberale gedachtegoed hadden omhelsd, werd de hele economie in de uitverkoop gedaan – onder toezicht oog van westerse adviseurs. Een kleine groep voormalige communistische topfunctionarissen had al onder Gorbatsjov aanzienlijke kapitalen kunnen verwerven. Zij profiteerden van de liberalisering van de handel en de enorme corruptie. Onder Jeltsin zagen ze hun kans schoon en maakten astronomische winsten met het opkopen van staatsbedrijven, ver onder de werkelijke waarde. In korte tijd ontstond er een groep superrijken, terwijl de levensstandaard van de grote meerderheid van de bevolking snel achteruitging. Begin jaren negentig werd er 2 miljard dollar per maand vanuit Rusland op buitenlandse bankrekeningen overgeschreven. Tegelijkertijd daalde als gevolg van de groeiende armoede de gemiddelde levensverwachting van de Russen met vele jaren en de omvang van de bevolking nam zelfs af. Aan die ongelijkheid is onder Poetin niets veranderd en ook zijn regime is liberaal. De macht is in handen van een kleine groep superrijken. Die macht wordt niet zozeer gehandhaafd door zware repressie, maar vooral door

Simpelweg omdat Poetin erin is geslaagd om zijn politieke rivalen buitenspel te zetten en alle politieke macht naar zich toe te trekken. Het land wordt nu bestuurd door een omvangrijke verticaal georganiseerde bureaucratie, waarvan de kern wordt gevormd door mannen die net als Poetin afkomstig zijn uit de geheime dienst. In de tweede plaats is er economische groei, dankzij de stijging van de prijzen van olie en aardgas, waarvan Rusland grote hoeveelheden bezit. De sterke positie van Rusland op de olie- en gasmarkt heeft er ook toe geleid dat Rusland internationaal een

de tucht van de markt. Zolang de markt haar werk kan doen en de staat een oogje dichtknijpt voor de enorme corruptie, groeit het kapitaal van de rijken. Het vermogen van de president zelf wordt geschat op 1 miljard euro, waarmee hij tot de tien rijkste wereldburgers behoort. Daartegenover staat dat de gemiddelde Rus(sin) te weinig heeft om fatsoenlijk van te leven. Grote groepen, vooral ouderen die afhankelijk zijn van een door inflatie waardeeloos geworden pensioen, leven in bittere armoede.

Op twee vlakken is onder Poetin echter wel iets veranderd. Op de eerste plaats is er een zekere politieke stabiliteit.

sterkere positie heeft, wat weer bijdraagt aan het binnenlands prestige van Poetin.

Verrassende ontwikkeling

Van de politieke oppositie heeft Poetin voorlopig niet veel te vrezen. Uiterst rechtse stromingen met hun extreme nationalisme en antisemitisme zijn nog steeds omvangrijk en actief, maar vinden nu het economisch goed gaat minder weerklank dan voorheen. Ook het feit dat Poetin zelf sterk de nationalistische trom roert, neemt hen de wind uit de zeilen. Links in Rusland is zeer zwak. De oude communistische partij is hoofdzakelijk een nostalgisch gezelschap bejaarden, geleid door oude bureaucraten die vooral zelf nog ergens als volksvertegenwoordiger aan de bak willen – om daarna een goed pensioen op te strijken. Kleinere, andersglobalistische groepen en organisaties hebben wel iets meer aantrekkingskracht op jongeren. Maar zij zijn zwak, vaak afhankelijk van steun vanuit het buitenland en hebben behoorlijk te lijden van het repressieve politieke klimaat.

Desalniettemin deed zich recent een verrassende ontwikkeling voor. Voor het eerst sinds de ineenstorting van de Sovjet-Unie vond dit najaar een grote staking plaats, bij de Fordfabriek in Vsevolozhsk, even buiten Sint Petersburg. Ondanks hard optreden van de bedrijfsleiding en de politie wisten de stakers de productie drie weken lang vrijwel stil te leggen. De staking werd op 14 december afgesloten met een akkoord waarin een loonsverhoging werd overeengekomen en de directie de toezegging deed dat er geen maatregelen tegen de stakers zullen worden getroffen. Die hebben daarmee niet hun hele eisenpakket weten te realiseren, maar wel laten zien dat door actie succes te boeken valt. De staking kreeg in heel Rusland veel publiciteit en sympathie en was voor anderen een stimulans om ook in beweging te komen. Als die trend zich doorzet, dan zou dat het begin kunnen zijn van een beweging om het neoliberale tij te keren.

Tekst Willem Bos & Daniël de Jongh
Foto's Harry van Bommel

Strikes around the World

Zijn stakingen ouderwets, of zijn ze een onlosmakelijk onderdeel van het kapitalisme? Commentatoren voorspellen voor de zoveelste keer de ondergang van de staking, zeker in de westerse landen. Veel industrie verdwijnt uit de ontwikkelde landen naar landen die in opkomst zijn, wat leidt tot een toename van de stakingsactiviteit aldaar. Tegelijkertijd wordt er in westerse landen meer gestaakt in de dienstensector en vooral in de publieke diensten. Deze en nog veel meer zaken komen aan bod in dit unieke boek, waarin ervaringen in vijftien landen uitgebreid worden besproken. De studie bewijst de duurzaamheid, het aanpassingsvermogen en de noodzaak van de staking als strijdwapen.

Strikes around the World 1968-2005: Case-studies of 15 countries - Sjaak van der Velden, Heiner Dribbusch e.a. Uitgeverij Aksant

Nooit gedateerd

Is het pure nostalgie, ordinair winstbejag van platenmaatschappijen, of pure muzikale armoede-bij-gebrek-aan-beter? Of is de muziek gewoon zó onovertroffen, dat die niet vaak genoeg uitgebracht kan worden? Allemaal vragen die opkomen bij de 're-release' van het album *Thriller* van Michael Jackson. Ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van die plaat, brengt Sony/BMG 'm komende maand onder de

Away from her

Grant en Fiona vormen al veertig jaar een gelukkig echtpaar en leiden een rustig bestaan. Maar Fiona krijgt Alzheimer en om Grant daar niet teveel mee te belasten, laat ze zich opnemen in een verpleeghuis. Na een tijdje merkt Grant dat Fiona begint te vergeten wie hij is. Het wordt nog moeilijker voor hem als hij merkt dat Fiona verliefd is geworden op een medepatiënt. Ondanks de groeiende afstand tussen Grant en zijn vrouw, put hij kracht uit zijn liefde voor haar. *Away from her* is het regiedebuut van de Canadese actrice Sarah Polley, die met deze rolprent hoge ogen gooide op diverse internationale filmfestivals.

Away from her
Te zien in diverse Nederlandse bioscopen

Bommel Reisgids

Reizen door de gebieden waar Olivier B. Bommel en Tom Poes hun avonturen beleefden, het kan! Als hoofd van het ministerie van VROM drukte Jenno Witsen decennialang een stempel op de inrichting van ons land. Nu heeft hij met engelengeduld en grote precisie de imaginaire wereld van Marten Toonders legendarische literaire stripfiguren in kaart gebracht. Nét te laat gesignaleerd voor onder de kerstboom, maar deze bijzondere reisgids (met 3 kaarten op schaal) is ook een aanrader als geschenk voor vaderdag, verjaardagen, of om zelf bij weg te dromen.

Bommel Reisgids: in de voetsporen van een heer van stand - Jenno Witsen
Uitgeverij Ton Paauw

naam *Thriller - 25th Anniversary Edition* opnieuw uit. Compleet met een reeks niet eerder uitgebrachte extra nummers én een dvd met de legendarische videoclippen van onder meer *Beat It* (die met die straatbendes) en titelnummer *Thriller* (een mini-horrorfilm op muziek). De platenindustrie is een sector die het klaarspeelt om exact hetzelfde product keer op keer opnieuw te verkopen. Eerst de single, dan de lp, dan de cd, vervolgens de videoband met de videoclippen en later ook nog eens de dvd. Daar komt nu zelfs nog de jubileumuitgave bij. De vraag is of je het de platenbazen kwalijk kunt nemen. Want het moet gezegd: *Thriller*, de best verkochte plaat aller tijden, is en blijft de perfecte mix van rock, disco, ballad en funk. Van de negen nummers werden er zeven(!) op single uitgebracht en daarvan zijn *Billy Jean*, *Wanna Be Startin' Something* en *Beat It* regelrechte

popklassiekers. Tot in den treure geïmiteerd en gesampled, maar nooit geëvenaard. Hetzelfde geldt voor *Oxygene* van de Franse synthesizervirtuoos Jean-Michel Jarre. Ook deze plaat, uit 1976, is onlangs opnieuw uitgebracht. En ook hier gaat het weer om baanbrekende, tijdloze muziek. *Oxygene* was destijds de doorbraak van het elektronisch futurisme naar het grote publiek en staat nog steeds als een huis. "Sommige muziek raakt nooit gedateerd", zegt Pussycat-zangeres Toni Willé in deze Tribune. Laten we het daar maar op houden.

Michael Jackson - *Thriller - 25th Anniversary Edition*
Sony/BMG

Jean-Michel Jarre - *Oxygene*
Aero Productions/Capitol Music

Tekst Rob Janssen

Foto Karen Veldkamp

“Niemand mag aan mijn gitaar komen”

Zangeres Sara Moraga (55) uit Alkmaar kwam in 1982 als politiek vluchteling naar Nederland. Ze studeerde hier onder meer vreemdelingenrecht en werkte als maatschappelijk werkster. Binnenkort keert ze terug naar Chili: “Ik ga bij een rechtbank werken.”

Hoe lang ben je al lid van de SP?

“Een jaar of twee.”

Wat betekent Nederland voor jou?

“Nederland heeft mij mijn vrijheid gegeven, daar ben ik dankbaar voor. Maar ik word ouder en ik wil hier niet sterven. Ik wilde niet weg uit Chili, maar ik had geen keus.”

Waarom moest je vluchten?

“Tijdens Pinochet trad ik in Chili op met protestliederen. Daar ben ik meermaals voor opgepakt, alles bij elkaar heb ik 6 à 7 jaar in de gevangenis doorgebracht. Europese Amnesty-groepen voerden actie voor mijn vrijlating en hielpen me te vluchten, samen met mijn twee kinderen.”

Wat is je favoriete plekje op de wereld?

“Peñaflor, mijn prachtige dorpje in Chili. Het ligt aan een

rivier en vanaf de bergen heb je een schitterend uitzicht. Toen ik jong was, trokken alle artiesten uit de hoofdstad ernaartoe. Daar ben ik thuis.”

Heb je hobby's?

“Ik zing, speel gitaar, schrijf boeken en ik schilder. De opbrengst van mijn cd's gaat naar een schooltje in Peñaflor. Kunnen geïnteresseerde lezers via de Tribune contact opnemen voor meer informatie? Dat is fijn, want ik weet nog niet wat in Chili mijn emailadres wordt.”

Wat zal in jouw bagage zeker niet ontbreken?

“Mijn gitaar. Na aankomst in Nederland heb ik die gekocht van een Chileense zanger, ook een vluchteling. Hij zat psychisch erg in de knoop en is niet lang daarna gestorven. Die gitaar betekent heel veel voor me, daar mag niemand aankomen.”

Fietsen maken tegen ontslag

Globalisering in de 21e eeuw: winstgevendende fabrieken die moeten sluiten, omdat elders nog meer winst te behalen valt. Het komt steeds vaker voor. In Duitsland lieten de arbeiders van een fietsfabriek het er niet bij zitten: ze maakten hun eigen ‘Strike-Bikes’.

De 135 werknemers van fietsenfabriek Bike Systems GmbH, in het Duitse Nordhausen in de deelstaat Thüringen, overkwam afgelopen juli vrijwel hetzelfde als de Nederlandse Unilever-stakers afgelopen najaar (zie ook Tribune november 2007 –red.) De fabriek maakte winst, maar toch stonden hun banen op de tocht. Nadat Europees Commissaris Neelie Kroes de Duitse overheid verbood de fabriek nog langer te steunen, was voor de eigenaar de lol er af. Het Amerikaanse investeringsbedrijf Lone Star Funds trok de stekker eruit – bovenal om een andere dochteronderneming meer armslag te kunnen geven. Lone Star wilde de fabriek direct ontmantelen, en machines en voorraden verplaatsen naar dat andere bedrijf.

Toen de werknemers daar lucht van kregen, besloten zij de fabriek te bezetten. Vanaf 10 juli bewaakten zij het bedrijf, in afwachting van een koper die de productie zou willen voortzetten. Veel steun kregen de actievoerders daarbij niet. De grote vakcentrale Deutsche Gewerkschaftsbund (DGB) liet de mensen in de kou staan en alleen een kleine onafhankelijke vakbond, de Freie Arbeiter Union (FAU), kwam voor hen op.

De werknemers hebben laten zien dat het kán

Na twee maanden actie voeren, gooiden de werknemers het over een andere boeg. Om geld binnen te halen ontwierpen ze een speciale fiets, de *Strike-Bike* (stakingsfiets). Ze wilden deze gaan produceren als er

voldoende vraag naar was. Bij 1.800 bestellingen zou het mogelijk zijn ze ook echt te maken. Binnen enkele weken was het zover. Vanuit de hele wereld stroomden de bestellingen binnen en op 22 oktober ging de productie van start. Voor tien euro per uur werkten alle ontslagen werknemers mee om een succes van de actie te maken. Na een week stonden de prachtig rood gespoten fietsen te glimmen in de fabriekshal. Klaar voor verzending naar de kopers. Ook in Nederland zijn ze al gesignaleerd. Inmiddels is de actie beëindigd, want Lone Star hield voet bij stuk. Het bedrijf is gesloten en de fabriek verkocht. Een nederlaag, maar de werknemers hebben het strijdperk met opgeheven hoofd verlaten. Ze hebben laten zien dat het kán. Zoals ze op hun website schreven: ‘Met deze actie hebben de fietsenbouwers uit Nordhausen geschiedenis geschreven.’

Fabrieksbezettingen zijn in ons land ook een tijdlang veel als actievorm toegepast. In de jaren zeventig en tachtig hebben er enkele honderden plaats gevonden. Soms met goede afloop, soms niet. In 1972 bezetten de 1.700 werknemers van het Bredase bedrijf Enka hun fabriek, om sluiting van het bedrijf te voorkomen. Een week later kwamen ze zwaaiend en lachend weer naar buiten. Missie geslaagd. Andere werknemers leerden hiervan; er kwam een golf van bedrijfsbezettingen op gang. Tegenwoordig zijn de vakbonden huiverig voor dit actiemiddel, omdat het ze een paar keer op forse geld-boetes is komen te staan. Nog onlangs veroordeelde de rechter FNV Bondgenoten tot betaling van 16 miljoen euro schadevergoeding aan de voormalige eigenaar van machine-fabriek Klieverik. Dat bedrijf zou door een bedrijfsbezetting in 1992 kapot zijn gemaakt, hoewel de directeur al bezig was de machines weg te slepen in afwachting van een faillissement. Vanwege de juridische nasleep die al 15 jaar duurt, heeft de vakbeweging het middel van de bedrijfsbezetting niet meer willen gebruiken. Wellicht brengt het Duitse voorbeeld daar verandering in.

Tekst Sjaak van der Velden Foto www.nnz-online.de

Zonder stroom

Op 12 december vloeg 's avonds een Apache-gevechtshelikopter tegen en hoogspanningsmast in de buurt van Zaltbommel.

In een groot deel van het Gelders rivierengebied viel de stroom uit. Zeker 50.000 mensen en een groot aantal bedrijven zaten lange tijd zonder stroom. SP-Kamerlid Remi Poppe vroeg aan de minister van Defensie hoe het mogelijk is dat zo'n hypermoderne Apache (prijs: zo'n 40 miljoen euro per stuk) botst met een hoogspanningsmast. "Pas werd mij nog op een werkbezoek verteld dat die helikopters de modernste apparatuur hebben en alles kunnen zien. Maar een kabeltje zien ze over het hoofd."

Fotograaf Rob Voss bracht de spectaculaire herstelwerkzaamheden in beeld.

THEO DE BUURTCONGIERGE

CRYPTOGRAM januari 2008

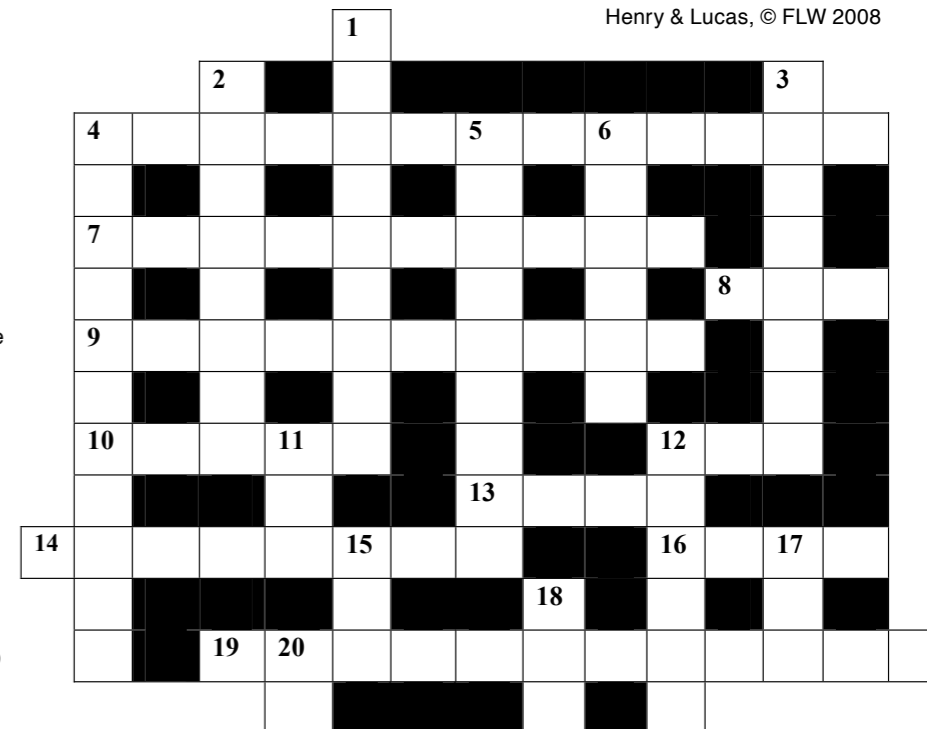
Henry & Lucas, © FLW 2008

HORIZONTALAAL

4. Dracula op VWS, Mr. Hyde op BuZa en de Hond van de Baskervilles op Defensie (13) - 7. Opstapje (niet) voor een muzikale man (10) - 8. Riviertak heeft het niet breed (3) - 9. Muzikale zuipschuit speelt op een harmonium (10) - 10. Eetbare aantekeningen groeien aan 7 Horizontaal (5) - 12. Geen aangenaam klimaat in de kroeg (3) - 13. Zij komt daar niet voor (4) - 14. Magisch snoepje voor sport en spel (8) 16. Gedraaide plaats voor zeewier (4) - 19. Zeurende klamboe (12)

VERTICAAL

1. Geen goed woord overhebben voor opgesmukt beddengoed (9) - 2. Carpooler schakelt niet zelf (8) - 3. Opdracht voor een aan de Beurs genoteerde kip (8) - 4. Het brevier leest als eb en vloed (11) - 5. Biljarten is voor het hoger personeel (9) - 6. De paperbacks bijschrijven (6) - 11. Prijs het verleden! (3) - 12. Giechelend meisje spettert na in de pan (6) - 15. In Engeland is ie wél een groot varken (3) - 17. Bestemming van een bijbelse vrouw (3) - 18. Is dit de laatste knop op het toetsenbord? (3) - 20. Kleine Brit (2)

IMAGINAIRE WOORDENLIJST januari 2008

DE OPDRACHT

De bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 - tot op heden onbestaande - woorden onder 'Opgaven'. De meest originele inzendingen worden door de redactie als prijswinnaar bestempeld.

OPGAVEN

1) Klimaatheerser	6) Ultraster	11) Contraminatie	16) Tampoeper
2) Fenotypiste	7) Megaloscuul	12) Techniet	17) Xenofoon
3) Boveneens	8) Effeministe	13) Badpieper	18) Ondemotecnisch
4) Boonkloon	9) Bedling	14) Schedelfactuur	19) Hangtuig
5) Teleriedel	10) Webshock	15) Maxkukel	20) Netmanie

Henry & Lucas, © FLW 2008

OPLOSSINGEN december 2007

KRUISWOORDPUZZEL

1 Madeira; 2 Het Land Punt; 3 Labrador; 4 Madeira; 5 Atlantis; 6 Cuzco; 7 Punjab; 8 Maracanda; 9 Niagara; 10 Banda; 11 Kiev; 12 Goeree; 13 Gotland.

NAMENRAADSEL

1 David Livingstone; 3 Neil Armstrong; 5 Amerigo Vespucci; 7 Francis Drake; 9 Willem Barentsz; 11 Willem van Ruysbroeck; 13 Semjon Dezjniov; 15 Francisco Pizarro; 17 Sir Walter Raleigh; 19 Hernán Cortés.

EINDOPLOSSING WINTERPUZZEL

Ontdekkingsreiziger.

Winnaar van de winterpuzzel

L.J. van Olst uit Bakel

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 29 januari naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verlost uit de SP-boekenstal.